

begroting 2020 - 2023

inleiding

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
166	VVD	binnen het sociaal domein meer grip krijgen op de toegang van (jeugd)zorg. Welke methodiek wordt hier bedoeld? Waarop is gebaseerd dat innovatie leidt tot toekomstbestendigheid? En over welke innovatie hebben we het dan?	2	Vanaf 2020 gaan we, anders dan in de huidige situatie, sturen op maatschappelijke resultaten. Dat doen we binnen de regionale samenwerking door middel van de (innovatieve) Profiel Intensiteit Combinatie methodiek. Een van de andere innovaties betreft het regionale project Beter Samenspel voor Veilig opgroeien waar de drie voorlopergemeenten (Delft, Westland en Den Haag) goede resultaten mee hebben geboekt. Dit project gaan de andere gemeenten binnen de H10 vanaf 2020 implementeren.
280	D66	De parkeerreserve wordt ingezet voor de mobiliteitstransitie. Vanaf wanneer wordt dit vormgegeven? Welke plannen vallen onder de mobiliteitstransitie?	2	In de begroting 2020 is voor het eerst rekening gehouden met het breder inzetten van de parkeerreserve voor andere vervoersmoduliteiten. In de bijlage bij vraag 280 vindt u het overzicht van investeringen waarvan de kapitaallasten ten laste worden gebracht van de parkeerreserve.
281	D66	Hoe wordt het effect van het inzetten van de middelen op verhogen van deelname aan het verenigingsleven en eenzaamheidsbestrijding gemeten? Wat zijn hiervoor de indicatoren? Hoe en wanneer wordt hierover aan de Raad gerapporteerd?	2	Uit de gezondheidsmonitor van de GGD blijkt eens in de vier jaar wat de effecten zijn van de inzet op het bestrijden van eenzaamheid. De GGD heeft eigen indicatoren. Hierover rapporteren via de raadsrapportage. In Q1 2020 wordt de brede Welzijnsnota aan de raad voorgelegd. In deze nota worden ook de indicatoren die van toepassing zijn opgenomen.
167	VVD	Algemene vraag over inleiding: we lezen veel over bezuinigingen, maar we zien vooral veel nieuwe plannen, nieuwe visies etc. Hoe verhouden die twee zaken zich tot elkaar in Euro's en wat zijn nu echt de netto bezuinigingen voor 2020	3	Het totale bedrag aan nieuw beleid is voor 2020 € 745.000. Het totale bedrag aan dekkingsvoorstellen is voor 2020 € 3.101.760. Zie bladzijde 4 van de begroting.
168	VVD	De afvalstoffenheffing gaat u geleidelijk verhogen. Noemt u een verhoging met 14 % (pagina 111) of 15,5% (pagina 112) geleidelijk?	3	Het gaat om de geleidelijke verhoging van de kostendekkendheid. Deze gaat van 83 naar 90%.

169	VVD	U spreekt over het inzetten van de eenmalig opbrengst door verkoop ENECO aandelen. Valt het toevoegen aan de reserves van dat bedrag ook onder “inzetten”?	3	Ja, ook het toevoegen van de verkoopopbrengst aan de algemene-/bestemmingsreserve behoort tot de mogelijkheden. Vóór de begrotingsraad ontvangt u een informatiebrief over de inrichting van dit proces en de uitgangspunten die daarbij kunnen worden gehanteerd.
1	GL	Op pagina 4 van de begroting 2020-2023 staan diverse dekkingsvoorstellen. Waar kan ik de toelichting op deze dekkingsvoorstellen vinden?	4	Zie bijlage bij vraag 1, 2, 94, 138 en 196
2	GL	VR 19 045 De fracties van GroenLinks, VVD, Rijswijks Belang en D66 hebben de volgende vragen gesteld:- Kunt u bij alle negentien dekkingsvoorstellen afzonderlijk aangeven wat de afweging is geweest, hoe de bedragen tot stand zijn gekomen en wat de consequenties zijn?Welke dekkingsvoorstellen zijn niet overgenomen? En wat was uw afweging daarbij? Graag antwoord. Waarom was deze toelichting niet direct al in de begroting opgenomen?	4	Zie bijlage bij beantwoording vraag 1, 2, 94, 138 en 196
94	GBR	De genoemde dekkingsvoorstellen op bladzijde 4 vanaf de regel energietransitie tot en met kostendekkendheidsonderzoek wordt in de begroting nergens onderbouwd. Kunt u aangeven hoe de bezuinigingen per voornoemde post ingevuld gaat worden en hoe u tot de afweging bent gekomen dat dit verantwoorde bezuinigingen zijn.	4	Zie bijlage bij beantwoording vraag 1, 2, 94, 138 en 196
135	WIJ.	Inmiddels moet er meer duidelijk zijn over de hoogte van de verkoopopbrengst van de ENECO aandelen. Kan daarover al iets worden gedeeld?	4	De huidige verwachting is (nog steeds) dat de geslecteerde koper/verkoopprijs eind 2019 bekend zal zijn en kort daarna zal worden voorgelegd voor een definitief besluit.
136	WIJ.	Waar wordt het bedrag “septembercirculaire” inhoudelijk in 1 oogopslag onderbouwd? De effecten van de septembercirculaire (Prinsjesdag) zitten immers verspreid over een aantal programma’s.	4	Het resultaat 2020 van de septembercirculaire is opgenomen onder inkomsten Rijk (zie Begroting in 1 oogopslag) en is een algemeen dekkingsmiddel voor de begroting.
196	PVDA	Wij zouden graag schriftelijk uitleg willen over de opgesomde dekkingsvoorstellen op pagina 4. Verwijzingen naar betreffende paragrafen mag waar van toepassing. (Zie ook artikel 44 vragen GL, VVD, RB en D66.)	4	Zie bijlage bij beantwoording vraag 1, 2, 94, 138 en 196

263	D66	Optimalisatie Sociaal Domein € 400.000. Is dit een taakstelling of ligt hier een concreet plan aan te grondslag?	4	We verwachten deze besparing te realiseren met optimalisaties binnen het Sociaal Domein. (Verwijzing naar plan van aanpak optimalisatie jeugdzorg).
3	GL	"Voor de energietransitie is aan de budgetten voor de invoering van de Omgevingswet €200.000 per jaar toegevoegd." We zien in de tabel op blz.4 geen €200.000 per jaar toegevoegd. Graag een verduidelijking van deze zin.	5	Deze toelichting is helaas niet juist opgenomen. Eerder, bij het opstellen van de begroting 2019, is aan het budget voor de Omgevingswet / energietransitie €200.000 toegevoegd. Maatregelen die we ons hadden voorgenomen in het kader van de energietransitie zijn vooralsnog niet gerealiseerd, waardoor het bedrag van €200.000 kon worden ingezet als bijdrage aan de ombuigingen. Voor de jaren na 2020 hebben we in verband met de doorwerking van de invoering van de Omgevingswet €50.000 toegevoegd. Dit kan bijvoorbeeld worden ingezet voor het opstellen van een Omgevingsvisie, verplicht in 2024.
92	GBR	Wat is nu inclusief het nieuwe beleid het totale budget voor profilering/Smartcity en kunt u gespecificeerd aangeven wat hier voor gedaan gaat worden?	5	Het totale budget voor Profilering/SmartCity bedraagt € 35.000,- . In de komende periode worden de geïnitieerde projecten/pilots verder uitgewerkt en gerealiseerd. Hierbij valt, bijvoorbeeld, te denken aan de in werking zetten en houden Crosswalk-app, de acties die voortkomen uit het USC-programma en de nul-meting die is verricht, de verdere uitwerking van datagestuurd werken met slimme objecten in de buitenruimte zoals de met sensoren uitgeruste bamboeborden, de externe (re)presentatieve activiteiten in het kader van de Smart City-ontwikkelingen.
93	GBR	Bestuursopdracht Welzijn (eenzaamheid): gaan wij hier nog een apart raadsvoorstel voor krijgen en zo ja wanneer? Kunt u gespecificeerd aangeven	5	De brede welzijnsnota wordt aan de Raad voorgelegd in het eerste kwartaal van 2020.
170	VVD	Er wordt een Brede Welzijnsnota opgesteld en u zegt dat daar structureel geld voor nodig is? Hoezo, opstellen nota is toch eenmalig?	5	De financiële middelen zijn nodig om uitvoering te geven aan de Welzijnsnota middels een uitvoeringsagenda die in samenwerking met partners wordt opgesteld.
171	VVD	Extra budget voor onderhoud groenvoorziening? Waarom extra? U kunt toch ook andere zaken niet meer doen?	5	Gekozen is om groenreserve (groenontwikkeling) om te zetten in groenbeheer (onderhoud). Het huidige budget voor groenonderhoud is ontoereikend om het groen in Rijswijk op een basisniveau te onderhouden.

172	VVD	Heeft de Autoriteit Persoonsgegevens de gemeente Rijswijk benaderd in het kader van het verkennend onderzoek naar Smart Cities. En heeft het gegeven dat het onderzoek is gestart gevolgen voor de beleidsambities van Rijswijk? Waarom is smart city als onderdeel geformuleerd van programma OOV? Hoe liggen die relaties dan?	5	Nee de Autoriteit persoonsgegevens heeft ons (nog) niet benaderd. De impact van (resultaten van) eventueel onderzoek kan daarmee nog niet volledig worden ingeschat. Tot op heden is binnen de Smart City activiteiten geen gebruik gemaakt van Persoonsgegevens. Het onderdeel maakt geen deel uit van het Programma OOV.
197	PVDA	Op welke sociale doelen naast gebruikmaking van slimme technologieën richt Smart City zich?	5	Op inclusiviteit. Crosswalk app is een voorbeeld waarbij mensen die moeilijk tot niet kunnen oversteken op reguliere oversteekplaatsen dit met een crosswalk app wel zullen kunnen.
198	PVDA	Hoeveel structurele middelen uit Sociaal Domein worden besteed aan Breed Welzijnsbeleid, waaraan en wat zijn de afwegingen?	5	Tot en met 2019 is voor het Brede Welzijnsbeleid een bedrag van ongeveer 2 miljoen euro begroot. Vanaf 2020 wordt hieraan jaarlijks een structureel bedrag van € 400.000, oplopend tot € 450.000 toegevoegd. Dit is nodig voor de uitvoering op het gebied van het bestrijden van eenzaamheid, tegengaan van discriminatie en uitsluiting, het stimuleren van vrijwilligerswerk en het voorkomen en tegengaan van overbelasting bij mantelzorgers.
199	PVDA	Hoeveel structurele middelen uit Sociaal Domein worden besteed aan volksgezondheid en sport, waaraan en wat zijn de afwegingen?	5	Tot en met 2019 is voor Volksgezondheid een bedrag van € 620.000 begroot. Dit bedrag wordt nagenoeg geheel besteed aan de gemeenschappelijke regeling GGD. Tot en met 2019 is voor sport een bedrag van € 139.650 begroot. Dit bedrag wordt besteed aan schoolspordagen, sportpromotie, experimentenpot, sport- en bewegingslessen, sport in de wijk, zwemmen na schooltijd en vergoeding zwemverenigingen. Binnen het Sociaal Domein zijn nog geen structurele middelen beschikbaar voor de verbinding tussen volksgezondheid en sport. Om uitvoering te kunnen geven aan de gezamenlijke uitvoeringsagenda Sport & Gezondheid worden deze structurele middelen (€ 110.000) nu geraamd.
283	D66	Het SmartCity budget wordt geschrapt en in bestaand beleid overgebracht. Is dit correct? Waar in het bestaand beleid is dit terug te zien? Hoe en wanneer wordt hierover aan de Raad gerapporteerd?	5	Nee dit is niet correct.

284 D66 Wat wordt bedoelt met een Brede aanpak op Welzijn, en op welke noodzakelijkheid van investeringen wordt bedoeld? Waar worden de investeringen op dit punt in de begroting nu genoemd? Wanneer en kan de Raad de uitwerking verwachten en hoe worden voor 2020 - nu de aanpak nog niet is gestart - de effecten gemeten?

118 CDA Waar blijkt uit dat de rubriek goed gelezen wordt? Zijn de bezorgproblemen van Groot Rijswijk die afgelopen periode speelden inmiddels opgelost?

5 Zoals we in het coalitieakkoord hebben afgesproken willen we meer investeren in preventie. Deze investering wordt uitgewerkt in de Brede Welzijnsnota. Hierin wordt onder andere ingegaan op het bestrijden van eenzaamheid, tegengaan van discriminatie en uitsluiting, het stimuleren van vrijwilligerswerk en het voorkomen en tegengaan van overbelasting bij mantelzorgers. Deze thema's worden uitgelicht omdat de eenzaamheid in rijswijk hoog is, het tegengaan van overbelaste mantelzorgers een belangrijke aandachtspunt is en het stimuleren van vrijwilligerswerk van belang is voor het welzijnswerk. De nota kunt u in Q1 2020 verwachten. De uitvoeringsagenda is gereed in Q3 2020.

9 Zie ook antwoord vraag 50: Als het gaat om de vraag of de rubriek Rijswijk Regel Recht (RRR) in Groot Rijswijk goed wordt gelezen. Wij gebruiken hiervoor de gegevens uit bereikcijfers die extern worden onderzocht. Op dit moment is het gemiddelde bereik 25.200 personen per editie (betreft doelgroep 13 jaar en ouder in verspreidingsgebied). Het bereikpercentage bedraagt hiermee 65%. Afgezet tegen cijfers van andere huis aan huisbladen zijn dit goede cijfers. (Zie ook antwoord vraag 55). Wij zijn ons bewust van de regelmatige terugkerende bezorgklachten aan het adres van Groot Rijswijk. Hoewel wij als gemeente niet verantwoordelijk zijn voor de distributie, hebben we uiteraard belang bij een zo volledig mogelijke verspreiding. Daarom nemen wij alle signalen zeer serieus en hebben we frequent contact met de Persgroep (uitgever van Groot Rijswijk). Met betrekking tot de recente signalen bleek dat de bezorgkwaliteit niet overal op het gewenste niveau was. Het ging hierbij om 3 wijken. De Persgroep heeft daar wervingsacties gehouden. Begin oktober zijn er diverse nieuwe bezorgers ingezet. Om de kwaliteit daar te volgen, houdt de persgroep deze wijken extra onder de aandacht.

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
4	GL	Visie op het programma & opgave: hoe denkt het college burgers te simuleren om verantwoordelijkheid en initiatieven te nemen wanneer de samenwerkingsruimte eenzijdig door de gemeente wordt bepaald? Waarom wordt er niet samen en op maat gekeken naar de ruimte en rol voor burgers?	10	Daar waar mogelijk betrekken we inwoners om te participeren in onze beleidsprocessen en projecten. Op welke wijze en de mate waarin we participeren is heel divers. Van het meedenken in het planvormingsproces bij gebiedsontwikkeling, tot het adviseren bij het aanleggen van groen in de openbare ruimte of uitvoerende werkzaamheden bij een herinrichting van een straat. Het blijft bij ieder traject altijd maatwerk. De ruimte voor inwoner is een actueel thema, zeker in het licht van de nieuwe Omgevingswet. Per 1 januari 2021 geldt voor de vergunningverlening een 'aanvraagvereiste participatie'. Dit betekent dat de initiatiefnemer moet aangeven of en zo ja hoe hij aan participatie heeft gedaan. De initiatiefnemer is niet alleen vrij het participatieproces naar eigen inzichten vorm te geven, maar behoudt ook de vrijheid hieraan geen toepassing te geven. Tegelijkertijd ontwikkelen we kaders voor participatie om alle initiatiefnemers (inclusief de gemeentelijke organisatie) te stimuleren bij het inrichten van participatieprocessen. Hierbij werken we samen met onder meer de VNG en betrekken we diverse belanghebbenden. Er is ook contact met het Bureau van de Nationale Ombudsman. Dit sluit aan bij onze brede ambitie op het terrein van participatie, breder dan alleen de Omgevingswet.
5	GL	Participatie: gaat het hier alleen om het delen van verantwoordelijkheden of ook om beslissingsbevoegdheden?	11	Op dit moment gaat het nog vooral om het delen van verantwoordelijkheden.

6	GL	Participatie: hoe gaat participatiekader opgesteld worden en wie zijn hier bij betrokken?	11	We ontwikkelen kaders voor participatie om alle initiatiefnemers (inclusief de gemeentelijke organisatie) te stimuleren bij het inrichten van participatieprocessen. Hierbij werken we samen met onder meer de VNG en betrekken we diverse belanghebbenden, waaronder uiteraard ook uw raad. Bij het opstellen van de kaders kijken we terug naar de lessons learned van de afgelopen jaren en vooruit naar de komst van de Omgevingswet. We hebben inmiddels veel informatie opgehaald, onder meer uit een uitgebreide inventarisatie binnen de gemeentelijke organisatie en uit de opbrengsten van de raads werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing.
7	GL	Wat wordt bedoeld met participatieruimte?	11	Daarmee bedoelen wij de ruimte die inwoners krijgen om te participeren in processen van de gemeente. Vaak gelden diverse (wettelijk gestelde) kaders die de hoeveelheid ruimte bepalen.
8	GL	Communicatie: bevat het nieuwe beleid ook een visie op interne/concerncommunicatie?	11	Het nieuwe communicatiebeleid bevat ook een visie op concerncommunicatie, waarbij de interne organisatie centraal staat. Ons uitgangspunt is dat alle uitingen van de gemeente een eenduidig en herkenbaar beeld moeten oproepen.
9	GL	“De rubriek Rijswijk Regel Recht (RRR) in Groot Rijswijk wordt goed gelezen.” Wat is goed en hoe weet de gemeente of deze goed wordt gelezen?	11	Wij gebruiken hiervoor de gegevens uit bereikcijfers die extern worden onderzocht. Op dit moment is het gemiddelde bereik 25.200 personen per editie (betreft doelgroep 13 jaar en ouder in verspreidingsgebied). Het bereikpercentage bedraagt hiermee 65%. Afgezet tegen cijfers van andere huis aan huisbladen zijn dit goede cijfers.

144 BVR Rijswijk Regelrecht wordt gepubliceerd in Groot Rijswijk. Jarenlang ontvangt Beter voor Rijswijk klachten over de beroerde bezorging van deze steeds dunnere krant. Publicatie in dit soort kranten lijkt daardoor achterhaald. Waarom wordt niet gekozen voor alternatieven zoals Social Media en bij abonnement per post.

145 BVR WhatsApp spreekuur. Komend jaar gaat B&W hiermee door. Kunt u aantallen geven over de binnengekomen vragen over de voorgaande jaren en een prognose voor 2020?

11 Wij streven er altijd naar om de openbare bekendmakingen onder een zo breed mogelijke doelgroep te verspreiden. Om deze reden worden de openbare bekendmakingen al enkele jaren ook op de gemeentelijke website gepubliceerd. Daarnaast kan iedereen zich via de gemeentelijke website abonneren op de digitale RijswijkRegelRecht. De gemeentelijke advertenties worden ook gedeeld via Facebook en Twitter. Wel is het zo dat wij ons zorgen maken over de landelijke trend dat huis aan huisbladen steeds meer verdwijnen. Groot Rijswijk is in onze stad de enige overgebleven papieren uitgave. Om in de toekomst de openbare bekendmakingen alleen nog digitaal te publiceren is het wettelijk noodzakelijk dat uw raad eerst een verordening aanneemt. Wij bereiden deze verordening in de eerste helft van 2020 voor. Tevens brengen wij dan in beeld wat de kosten zouden zijn van een papieren abonnement per post.

11 Als wij kijken naar de laatste ronde Whatsappsprekuren dan zien we een wisselend beeld qua aantal binnengekomen vragen per portefeuillehouder, variërend van 2 vragen tot 9 vragen per spreekuur. Wij hebben de intentie uitgesproken om de spreekuren in 2020 voort te zetten, maar beraden ons nog over aanpassingen in de vorm (bv per portefeuillehouder of collegebreed). Een prognose kunnen we op dit moment niet geven.

173	VVD	Algemeen bekend is dat Groot Rijswijk grote bezorgproblemen kent. Zou dit voor de gemeente geen aanleiding moeten zijn om alternatieven te onderzoeken voor de rubriek Rijswijk Regelrecht. Bijvoorbeeld een email nieuwsbrief waarop mensen zich kunnen abonneren? En waarmee gelijk een bezuiniging wordt gerealiseerd.	11	Wij streven er altijd naar om de openbare bekendmakingen onder een zo breed mogelijke doelgroep te verspreiden. Om deze reden worden de openbare bekendmakingen al enkele jaren ook op de gemeentelijke website gepubliceerd. Daarnaast kan iedereen zich via de gemeentelijke website abonneren op de digitale Rijswijk Regel Recht. De gemeentelijke advertenties worden ook gedeeld via Facebook en Twitter. Wel is het zo dat wij ons zorgen maken over de landelijke trend dat huis aan huisbladen steeds meer verdwijnen. Groot Rijswijk is in onze stad de enige overgebleven papieren uitgave. Om in de toekomst de openbare bekendmakingen alleen nog digitaal te publiceren is het wettelijk noodzakelijk dat uw raad eerst een verordening aanneemt. Wij bereiden deze verordening in de eerste helft van 2020 voor.
175	VVD	Bij Communicatie veel tekst over middelen en uitvoering. Zit er ook een beleid achter die middelen?	11	Wij beschikken inderdaad over gemeentelijk communicatiebeleid (Visie op Communicatie 'Rijswijk in beweging'). Het beleid is inmiddels vijf jaar oud en toe aan een update. Daarom stellen wij begin 2020 nieuw communicatiebeleid vast.
200	PVDA	Rijswijk Regel Recht kan alleen goed gelezen worden als de krant Groot Rijswijk breed wordt bezorgd. Dat is nu niet het geval. Bent u zich van deze situatie bewust en welke stappen zet u hierin?	11	Wij zijn ons bewust van de regelmatige terugkerende bezorgklachten aan het adres van Groot Rijswijk. Hoewel wij als gemeente niet verantwoordelijk zijn voor de distributie, hebben we uiteraard belang bij een zo volledig mogelijke verspreiding. Daarom nemen wij alle signalen zeer serieus en hebben we frequent contact met de Persgroep (uitgever van Groot Rijswijk). Met betrekking tot de recente signalen bleek dat de bezorgkwaliteit niet overal op het gewenste niveau was. Het ging hierbij om 3 wijken. De Persgroep heeft daar wervingsacties gehouden. Begin oktober zijn er diverse nieuwe bezorgers ingezet. Om de kwaliteit daar te volgen, houdt de persgroep deze wijken extra onder de aandacht.

201	PVDA	Rijswijk Regel Recht (RR). Waarom niet regelmatig opnemen in RR wat alle raadspartijen vinden van een belangrijk onderwerp (zoals in omliggende gemeente gebeurd)?	11	In veel andere gemeenten communiceert de gemeenteraad inderdaad zelfstandig, bijvoorbeeld door op een raadspagina in huis aan huisbladen op te nemen wat de partijen van belangrijke onderwerpen vinden. Hiervoor zijn bij veel griffies ook communicatiemedewerkers werkzaam. In Rijswijk is dat niet het geval, waardoor de raadscommunicatie in Rijswijk minimale vormen kent.
202	PVDA	Hoe vindt op structurele basis bestuurlijke vernieuwing plaats, die is ingezet in 2018 en inmiddels een stille dood is gestorven? U spreekt van formele participatietrajecten maar hoe ambitieus bent u om, zoals was voorbereid in 2018 enkele proeftrajecten uit te zetten?	11	Bestuurlijke vernieuwing is een doorlopend proces in de raads werkgroep. Verder vervolg zal in het presidium worden besproken.
237	RB	U geeft op pagina 11 communicatie aan dat er een nieuw communicatiebeleid wordt vastgesteld. Neemt u hierin ook het vereenvoudigen van de wijze van communicatie op dat wil zeggen meer jip en janneke taal?	11	In het nieuwe communicatiebeleid nemen wij ook het gewenste taalniveau mee. Voor publieksuitingen willen wij het taalniveau B1 hanteren. B1 staat voor eenvoudig taalgebruik dat het overgrote deel van de inwoners begrijpt.
10	GL	Wijkwethouderschap: wat is een "meer unanieme" aanpak? Wat betekent dit concreet?	12	We willen het wijkwethouderschap meer invulling geven, op een eenduidige manier voor alle wijkwethouders. Op dit moment maken we hiervoor een plan van aanpak.
95	GBR	Kunt u aangeven welke activiteiten van het Uitvoeringsplan 2017-2020 van de Nota Publieke Dienstverlening 2017-2020 in 2020 nog uitgevoerd moeten worden en welke voorgenomen activiteiten met redenen omkleed niet uitgevoerd worden in 2020? Komt er nog een vervolg op de Nota en zo ja met welke redenen?	12	Momenteel lopen een aantal projecten nog. We zijn onder andere bezig met het uitbreiden van het klantbeeld voor het KCC en het optimaliseren van de dashboards voor kwaliteitsmeting. Naar verwachting wordt het digitale loket MijnRijswijk binnenkort opgeleverd vanuit de testomgeving. Begin 2020 zal de kickoff van de Bewustwordingscampagne plaatsvinden. Het project Invoering Zaakgericht werken en daarmee samenhangend Aansluiting berichtenbox zijn qua oplevering getemporiseerd. We zijn met betrekking tot dit project in voorbereidende zin al aan de slag, maar de verwachting is dat dit eind 2020 nog niet is afgerond.
96	GBR	Wat wordt nu concreet bedoeld met hetgeen beschreven onder het kopje "een efficiënte gemeente"?	12	Concreet wordt bedoeld dat we de organisatie waar mogelijk efficiënter en meer toekomstgericht en duurzaam in willen richten, onder andere door het beschikbaar stellen van faciliteiten, betere verbinding met partners (van binnen naar buiten werken) en met aandacht voor het thema duurzaamheid bij inkoop.

119	CDA	Hoe wordt lean werken geïmplementeerd en welk tijdspad wordt hierbij gehanteerd? Zijn er binnen de gemeente lean coaches beschikbaar of is hier externe inhuur voor benodigd? Zo ja welk bedrag is hiervoor begroot? Welk bedrag wordt beoogd te besparen komende jaren door het lean werken?	12	Lean wordt door de organisatie gebruikt als een methode voor het continu verbeteren van de dienstverlening. Ook wordt het ingezet om prettiger, slimmer en resultaatgerichter (samen) te werken. Er is een team ingericht met circa 8 collega's die zijn opgeleid in Lean Management. Naast hun hoofdfunctie besteden zij hieraan maximaal 8 uur per week. Teammanagers kunnen een beroep doen op deze Lean specialisten voor hulp bij het optimaliseren van werkprocessen. Daarnaast worden er periodiek workshops verzorgd over Lean-instrumenten en sturingsprincipes. Desgevraagd bieden procesinnovatoren hulp op maat. Ook dit jaar zijn er weer inspiratiebezoeken georganiseerd voor collega's en managers bij een organisatie die hierin verdergaande stappen heeft gezet. Binnen de organisatie zijn er thans circa 25 collega's die zijn opgeleid in Lean Management en kennis daarvan benutten in hun werk (kwaliteitsmedewerker) en/of team.
203	PVDA	Verbeteren bereikbaarheid van de Gemeente. Geldt dat ook buiten kantoor tijden en weekend, anders dan het achterlaten van een mail, zodat burgers in geval van bv problemen in de openbare ruimte de gemeente kunnen bereiken?	12	Het doen van een melding via de kanalen MijnGemeenteApp, BuitenBeterApp en het webformulier kan 24/7. Er zijn op dit moment geen plannen voor persoonlijk contact buiten de huidige openingstijden over problemen in de openbare ruimte. Ernstige problemen in de openbare ruimte die ontstaan buiten de reguliere werktijden worden uiteraard opgepakt daar waar de veiligheid in het geding is, dit verloopt echter via andere kanalen.
204	PVDA	Hoe vindt concrete monitoring en bespreking met de Raad van de behaalde resultaten tav de nota Publieke Dienstverlening plaats?	12	In 2020 zullen we terugblikken op de behaalde resultaten en daarnaast geven we een doorkijk naar de toekomst toe. Het ontwikkelen van digitale dienstverlening is immers een doorlopend project. De voortgang van de nota wordt tevens meegenomen in Groot Project Organisatieontwikkeling.

238	RB	Nota publieke dienstverlening schrijft u dat het contact center eenvoudige vragen beantwoord die binnenkomen. Waarom noemen zij bij aannname telefoon geen naam? Bent u het met ons eens dat dit juist meer afstand creëert tussen op dat moment telefonist(e) en klant. Als laatste geeft u hierin aan dat het doen van een melding openbare ruimte versimpeld gaat worden voor inwoners en bedrijven. Wat is hierin tot nu toe al gebeurd en wordt er wederom gekeken naar de mogelijkheid voor een ouderenloket op het stadhuis?	12	Wij zijn het eens dat dit afstand kan scheppen en het telefoonbeleid wordt hier dan ook op aangepast. Wat meldingen openbare ruimte betreft; meldingen die door burgers gedaan worden komen op dit moment direct in de werkvoorraad terecht van de medewerkers. Burgers kunnen meldingen doen via diverse kanalen, dat kan onder andere aan de balie en de MijnGemeenteApp. Zowel de MijnGemeenteApp als het webformulier bieden de mogelijkheid om de melding gericht aan te geven middels een prikker op een kaart. Melders krijgen bericht na het doen van de melding en als de status van de melding vervolgens wijzigt. Medewerkers beschikken over apparatuur waarmee ze op een efficiëntere wijze (waar dan ook) de meldingen op kunnen pakken en af te kunnen handelen. Er wordt op dit moment niet gekeken naar een loket voor het doen van meldingen voor ouderen. In de publieke dienstverlening maken wij geen onderscheid naar leeftijd. De gemeente beschikt wel over ouderenadviseurs die bij ouderen thuis komen om ondersteuning en advies te bieden.
239	RB	We betrekken bij nieuwe ontwikkelingen of verbeteringen het klantenpanel Publieke dienstverlening bestaande uit 200 inwoners, bedrijven en instellingen vraag: Wat is de politieke kleur van deze 200 inwoners? Hoe is dit panel tot stand gekomen? Is het volgens u "eerlijk verdeeld onder het politieke landschap?	12	In 2017 is een gemeentebreed klantbehoefteonderzoek onder inwoners en ondernemers uitgevoerd t.b.v. de Nota Publieke Dienstverlening. Deelnemers konden zich aanmelden voor een Klantenpanel Dienstverlening. Naar de politieke kleur van deelnemers is niet gevraagd omdat het niet relevant is voor de Publieke dienstverlening.
11	GL	Hoeveel procent wordt er op dit moment al circulair ingekocht? En welke stappen zijn er in het afgelopen jaar gezet om de doelstelling te halen? Liggen we op koers om de doelstelling te halen?	13	Wij proberen bij elke aanbesteding waar dat mogelijk, is circulair in te kopen. Momenteel loopt de circulaire aanbesteding van de warme dranken automaten. Deze wordt in 2020 afgerond. Verder is bij de aanbesteding van de sporthal aan de Burgemeester Van Elsenlaan, rekening gehouden met circulariteit. Ten slotte zal bij de overgang naar het Huis van de Stad zoveel mogelijk circulair worden ingekocht. Hoeveel procent dat is, kunnen wij niet zeggen. Wij zien wel dat de markt er open voor staat.

120	CDA	Voor 2019 was oorspronkelijk 168.000 geraamd. Nu is de raming bijgesteld naar 206.000. Wat is daarvan de reden?	13	Het verschil komt voort uit een gelabelde vergoeding in de meicirculaire 2019 voor Waterschapsverkiezingen. Het Rijk heeft besloten hier meer geld voor beschikbaar te stellen.
174	VVD	Wat is circulair inkopen en wat wordt bedoeld met enzovoort	13	Bij circulair inkopen gaat het om het sluiten van een grondstoffenketen. Circulair inkopen is inkopen waarbij de grondstoffen na gebruik weer te gebruiken zijn voor hetzelfde product, dus: zonder verlies van grondstoffen of hoeveelheden, zonder het vrijkomen van toxische stoffen, en met behoud van mensenrechten. Uiteraard is het hergebruik en recyclen van producten prima maar uiteindelijk leidt dit er toch toe dat er weer nieuwe materialen nodig zijn om een nieuw product te maken. Bij circulair inkopen kopen we zoveel mogelijk producten die gemaakt zijn van natuurlijke grondstoffen en die zoveel mogelijk opnieuw hergebruikt kunnen worden in een soortgelijk product. Ook het transport, het energieverbruik en de herkomst van het product is daarbij van belang.
138	WIJ.	Gesproken wordt over kostenbesparingen in de bedrijfsvoering. Welke besparingen (procenten/euros) willen we realiseren?	14	Zie bijlage bij vraag 1, 2, 94, 138 en 196

programma openbare orde en veiligheid

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
240	RB	Visie programma & opgave schrijft u dat veiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid is van de gemeente, professionele partners en van de bewoners en bedrijven. Wat verwacht u hierin van de bewoners en welke middelen krijgen zij daarin tot hun beschikking?	15	Een van de manieren op samen te werken met inwoners is het buurtpreventieteam. Wanneer iemand zich daarvoor aanmeldt krijgt hij of zij naast materiele middelen ook trainingen op verschillende gebieden.
164	BVR	Openbare orde en veiligheid: toename vernieling en diefstal uit woningen. Hoezo wordt een toename verwacht?	16	We proberen zoveel mogelijk de landelijke gemiddelden na te streven. Daar waar Rijswijk beter scoort dan het landelijke gemiddelde houden we uiteraard aan die resultaten vast.

205	PVDA	Waar zijn de stijgende cijfers in de komende jaren van het aantal deelnemers burgerparticipatie van Veiligheid op gebaseerd?	16	Deze zijn gebaseerd op de zichtbare trend uit de afgelopen periode en de programmering van de komende periode die berust op het rapport 'Dynamiseren buurtpreventie'. Verder worden ook nadere awareness-activiteiten ondernomen op het gebied van Cyber waarbij inwoners worden betrokken.
206	PVDA	Programma O O en V: indicatoren 5: Diefstal/inbraak uit woning is momenteel 2,3 per 1000 inwoners. Streefwaarde is 3,8. Lijkt mij een omgekeerde ambitie. Willen we aan ons eigen resultaten vasthouden of aan de landelijke hogere norm?	16	We proberen zoveel mogelijk de landelijke gemiddelden na te streven. Daar waar Rijswijk beter scoort dan het landelijke gemiddelde houden we uiteraard aan die resultaten vast.
12	GL	Plan van aanpak woonoverlast: wat is een 'acceptabel niveau' overlast? Is dat kwantificeerbaar? En zo ja, hoe?	17	Overlast is subjectief en relatief en niet kwantificeerbaar: niet iedereen ondervindt overlast van dezelfde zaken en ervaart het met dezelfde intensiteit. De overheid stelt geen normen voor een "acceptabel niveau" van overlast, maar faciliteert wel middelen waarmee een "overlastgever" en een "klager" toenadering tot elkaar kunnen krijgen. Als de overlastgever en de klager in gesprek gaan, bepalen zij samen wat een "acceptabel niveau" is en maken daar afspraken over.
13	GL	Zorg en veiligheid: hoe staat het met de inrichting van de Lokale Kamer die vorig jaar in de begroting is aangekondigd? En is er al iets te zeggen over de resultaten?	17	Deze taak is sinds mei 2019 belegd bij Toegang Sociaal Domein onder de naam Lokaal vangnet Zorg & Veiligheid. Er wordt hierin nauw samengewerkt met Openbare Orde en Veiligheid. De resultaten van een en ander worden opgenomen in evaluaties die in 2020 worden gehouden.
114	GBR	Wat wordt er bedoeld met het thematisch aanvliegen van de wijkveiligheid? Aan welke thema's kunnen worden gedacht?	17	De ketenpartners uit het veiligheidsdomein zijn allen vertegenwoordigd in het wijkveiligheidsoverleg. per wijk worden de thema's die aan de orde zijn besproken. de thema's kunnen per wijk verschillen. zo is in de ene wijk diefstal vanaf of uit auto's aan de orde en gaat het in een andere wijk veel meer om diefstal. Met 'thematisch aanvliegen' wordt dus maatwerk per wijk bedoeld.

154	BVR	<p>Aanpak Wijkveiligheid De wijkveiligheid wordt thematisch aangevlogen. Waar nodig en mogelijk wordt dit wijkgerichte gezet. Samen met bewoners en ondernemers werken we aan het verbeteren van de veiligheid (beleving) en leefbaarheid in de wijken. Dit betekent dat er in het ingerichte wijkveiligheidsoverleg hotcrimes, hotspots en hottimes worden vastgesteld op basis van de voor dat overleg beschikbare cijfers (voor overlastfeiten). In dit overleg wordt ook de inzet van onder andere politie en BOA's op wijkniveau bepaald. BVR Kunt u aangeven wie de wijkagent is van Rijswijk Buiten?</p>	17	<p>De wijkagent van Rijswijk Buiten is Martien den Brabander.</p>
160	BVR	<p>Zorg en veiligheid. De begroting vertelt ons; De ingezette lijn met betrekking tot de relatie tussen zorg en veiligheid die vraagt om een goede afstemming binnen de gemeente en met de professionele partners wordt voortgezet. Wat houdt dit in? Kost dit de gemeente ook geld? Zo ja, hoeveel, en is hier rekening mee gehouden in de begroting?</p>	17	<p>Concreet houdt dit in dat de verantwoordelijk medewerkers uit het Sociaal Domein nauw werken met de medewerkers uit het Veiligheidsdomein. Verder vormen zij ook deelnemers aan het Vangnet zorg en Veiligheid. In de begroting zijn de bedragen voor de functionaris die zorgt de link tussen het Sociaal Domein en Veiligheid opgenomen in het Sociaal Domein.</p>
176	VVD	<p>Aanpak wijkveiligheid: waarom alleen uitgaan van cijfers bij het bepalen van hotspots etc.? Is het melden van onveiligheid geen indicator? Welke lijn tussen zorg en veiligheid wordt voortgezet? Verduidelijking en concretisering graag.</p>	17	<p>Als het gaat om overlastfeiten wordt er gebruik gemaakt van cijfers. Er zijn in Rijswijk geen hotspots. Voor het bepalen van wijkveiligheid wordt gebruik gemaakt van meldingen van bijvoorbeeld overlast of onveiligheid. Als er sprake is van multiproblematiek dan wordt dit afgestemd met de zorgpartners via de Coördinator Zorg en Veiligheid.</p>
241	RB	<p>Plan van aanpak woonoverlast dat het de bedoeling is om gedragsverandering te realiseren bij de overlastgever. Hoe lang is het de bedoeling dit te "proberen" te bewerkstelligen alvorens er wel concrete stappen worden ondernomen?</p>	17	<p>Voor de aanpak van woonoverlast staan een aantal instrumenten te beschikking die opvolgend worden ingezet. Wanneer de lichte instrumenten falen, dan kan dit leiden tot het opleggen van een bestuurlijke maatregel, in dit geval een gedragsaanwijzing van de burgemeester die, bij het niet nakomen ervan, weer leidt tot het opleggen van sancties of andere drastischer maatregelen.</p>

97	GBR	“De ingezette aanpak van de afgelopen jaren wordt verder geïntensiveerd waarbij de nieuw verkregen inzichten en bevoegdheden worden ingezet”. Wat wordt hier concreet, aan de hand van voorbeelden, mee bedoeld?	18	Met de ingezette aanpak wordt bedoeld het vergroten van de awareness en het toepassen van bestuurlijke sanctiemogelijkheden, waaronder het bestuurlijk sluiten van ondermijnende bedrijven. Voor de nieuwe bevoegdheden wordt gekeken naar het Ondernemingsartikel en de aanvullende aanpassing van de APV met een aanwijzingsbevoegdheid voor ondermijnende branches en locaties, met name een Plan van Aanpak voor een vergunningstelsel voor de automotive sector.
242	RB	Op pagina 18 schrijft u dat Vastgestelde prioriteiten uitgebreid gaan worden rond de zomervakantie en oudejaarsnacht. Wij missen nog steeds camerabewaking in deze nota, waarom is de mogelijkheid hiervan niet opgenomen in deze nota?	18	Evaluaties in binnen- en buitenland concluderen keer op keer dat cameratoezicht nauwelijks effect heeft op (gewelds)criminaliteit en overlast. Ook achteraf blijken camerabeelden zelden iets op te leveren en het ongewenste gedrag zich te verplaatsen (buiten het beeld). Tegelijkertijd kost camerabewaking veel geld (aankoop, installatie, onderhoud, iemand om de beelden te bekijken).

programma verkeer en vervoer

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
14	GL	Verkeer en vervoer, doelstelling 1: wat draagt CO2-reductie bij aan de lokale milieukwaliteit? Waarom ontbreken hier stikstofoxiden, fijnstof en roet?	20	CO2 reductie heeft betrekking op het klimaatbeleid (reductie van de uitstoot van broeikasgassen), maar de praktische uitvoering van maatregelen op het gebied van mobiliteit hebben direct of indirect effect op de lokale luchtkwaliteit. De overige luchtvervuilende stoffen zijn niet expliciet genoemd bij dit onderdeel maar horen wel ook in dit rijtje omdat de maatregelen ook effect hebben op verbetering van de lokale luchtkwaliteit.
177	VVD	Onder doelstelling 3 wordt gesproken van een redelijke reistijd, Hoe definieert het College ‘redelijk’.	20	We hanteren de in de regio afgesproken definities voor de economische (top)locaties. Die definities zijn opgenomen in de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB) van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Voor fiets en auto is het 45 minuten. En voor openbaar vervoer ook maar dan inclusief de tijd die nodig is om er naar toe/naar je bestemming te lopen.

243	RB	Verkeer en Vervoer Op pagina 20 heeft u het over de visie van het openbaar vervoer en hoe mooi het is als meer mensen het ov en de fiets gebruiken ipv hun auto's. Is in deze visie ook het busvervoer voor in de Muziekbuilt opgenomen?	20	Een combinatie van enerzijds "snelle" openbaar vervoerlijnen voor woon-werk/studie reizen, vanaf goede overstappunten, en anderzijds "langzame" openbaar vervoerlijnen binnen de woonwijken, is het ideale totaalplaatje. Dan is het aanbod voor elke doelgroep compleet. Bij de Metropoolregio en bij de vervoerders blijft Rijswijk een pleidooi houden voor het totaalplaatje. De bereikbaarheid van de Muziekbuilt is hier onderdeel van.
282	D66	Het aantal te optimaliseren meters fietsroutes varieert de komende jaren sterk. Wat is de reden dat in 2021 en 2022 dit aantal naar beneden gaat? Waarom wordt niet nu een verkenning gedaan om ook in de jaren routes verder te optimaliseren i.p.v. in 2023 hierin weer meer te investeren? Wordt bij de optimalisatie van de routes naar het wegdek gekeken, of ook naar de bebording en de afstelling van de verkeersinstallaties (VRI's)?	20	De reden is dat de grote routes afgerond worden voordat er nieuwe grote routes gerealiseerd kunnen worden. Elke route, nieuw (zoals in RijswijkBuiten) of bestaand wordt eerst verkend op optimalisatie in wegdek, groenbeheer, subsidiemogelijkheden, ligging en combinatie met andere werkzaamheden. Fietsroutes in Rijswijk zijn ANWB bewegwijzerd en grote delen zijn onderdeel van het fietsknooppunten -netwerk. Nieuwe routes krijgen nieuwe bewegwijzering. Bij de toepassing van iVri's (Talking Traffic) krijgt de fietser op de hoofd fietsroutes speciale aandacht in de komende jaren.
244	RB	Op pagina 21 schrijft u dat u in 2020 wil gaan zorgen voor goede fietsvoorzieningen. Is er ook weleens over nagedacht hierover in gesprek te gaan met bijvoorbeeld de ANWB? Waarom krijgt groen langs deze fietspaden de kans om zo hoog te worden en de paden te overwoekeren wat ook niet zorgt voor een optimale en veilige fietsbeleving?	21	Alle maatregelen voor goede fietsvoorzieningen worden structureel besproken met de lokale afdeling van de Fietsersbond. Zij kennen de wensen en behoeften van de (Rijswijkse) fietsgebruiker en vertegenwoordigen hun belangen. Waar het groen langs fietspaden het gebruik van het pad beperkt of de fietsveiligheid in gevaar brengt wordt dit teruggesnoeid tot aanvaardbare hoogte.
15	GL	"toekomstbestendig parkeerbeleid." Wat houdt volgens u toekomstbestendig in de context van deze zin in?	22	Een moderne visie op de ruimte voor parkeren in het openbaar gebied en parkeerregulering als onderdeel van de bereikbaarheid, leefbaarheid en economische vitaliteit van Rijswijk. Een visie en kader dat toekomstbestendig is voor de komende 10 jaar.
115	GBR	Wat wordt bedoeld met 'de belanghebbende?' Worden hier bijvoorbeeld ook burgers onder verstaan?	22	Daar worden zeker de burgers onder gerekend. Evenals ondernemers, ontwikkelaars, verenigingen etc.
121	CDA	Wordt bij de bewaakte fietsenstalling ook rekening gehouden met de vele scooters en bromfietsen die elke werkdag geparkeerd staan aan de zijde Generaal Eisenhowerplein.	22	Het plan voor een gratis bewaakte fietsenstalling voorziet ook in plaatsen voor scooters en brommers

178	VVD	In winkelcentrum Oud Rijswijk is een tekort aan (goede) fietsenstallingen. Waarom doet het College in deze begroting geen voorstellen om dit probleem op te vangen?	22	In Oud Rijswijk zijn waar dit mogelijk is extra fietsbeugels bijgeplaats. Er worden momenteel geen plannen uitgewerkt voor een (bewaakte) stalling van enige omvang omdat de fysieke ruimte hiervoor ontbreekt.
179	VVD	In het actieplan verkeersveiligheid hebben beschreven? Is het actieplan verkeersveiligheid al afgerond en naar de Raad toe?	22	Het opstellen van het Actieplan en vaststellen door het college loopt door tot eind 2019. De begrotingsteksten van het Programma richten zich op de vooruitblik naar 2020, dan is het Actieplan klaar en gedeeld met de Raad (uiterlijk december 2019).
245	RB	Op pagina 22 schrijft u dat u begin 2020 start met het proces voor een nieuwe nota parkeernormen.Hoe kan het dat ook dit nog een jaar moet duren met alle discussies die we hierover al gevoerd hebben?	22	Met het oog op de gemeentelijke ambities om te bouwen in grote aantallen en hoge dichtheden is het van belang om het proces rondom de herziening van de parkeernormen inclusief bijbehorend toepassingskader zorgvuldig te organiseren. Onderdeel van dit proces is een participatietraject met belanghebbenden (burgers, ondernemers, ontwikkelaars etc.)in de stad.
98	GBR	“Op de langere termijn investeren in een kwaliteitsimpuls voor het stationsgebied”. Hoe staat het met de planvorming samen met NS mbt de aanpak / herontwikkeling van het stationsgebouw inclusief de eigendomsoverdracht?	23	Planvorming is tussen gemeente - NS - Prorail. We verwachten de raad voor de jaarwisseling te kunnen informeren.
146	BVR	Beatrixlaan. Er zouden 2.000 extra woningen nodig zijn. Uit recente ontwikkelingen zou het gaan om veel grotere aantallen (voormalige COA gebouw, voormalig belastingkantoor, HBG locatie, Bogaard). Kloppen deze aantallen?	23	Er zijn vanuit de verstedelijkingsopgave veel meer woningen noodzakelijk. In de Stadsvisie 2030 is een zoekvraag van 8.000 tot 10.000 extra woningen voor heel Rijswijk gedefinieerd voor de periode tot 2040. Het gebied In de Bogaard kan daarvan een aanzienlijk deel faciliteren. In het huidige Masterplan In de Bogaard is ruimte voor ca. 2.000 tot 2.200 woningen (inclusief het voormalige COA-gebouw, voormalig belastingkantoor en HBG).
155	BVR	Graag extra aandacht voor Buslijn 51. Bewoners willen graag een betere/langere verbinding met Den Haag of Delft	23	Buslijn 51 wordt door EBS gereden als onderdeel van het lopende vervoerplan 2020. Voor de dienstregeling 2021 (ingående december 2020) starten binnen enkele maanden de gesprekken met de gemeenten en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.
180	VVD	Voorkeursoplossing voor de Beatrixlaan was ondertunneling, dat was raadsbreed ondersteund. Is dit ook nog steeds de stip op de horizon voor het college?	23	Ja, dit is de lange termijn stip op de horizon. Hiervoor is een bestemmingsreserve ingesteld door uw raad.

207	PVDA	<p>Duurzame toekomst Princes Beatrixlaan: De ingediende plannen voldoen volgens Ministerie Infrastructuur en Milieu (IM) niet aan afspraken waardoor IM afziet van bijdrage waar over Wethouder Verkeer en Vervoer wel op gerekend had. In kwartaal 3 zou er van de wethouder met verdere informatie komen wat niet gebeurd is. Momenteel hebben we dus geen gedragen plan. In de bestuursovereenkomst staat raming 22,5 mio ex btw MRDH en het Rijk werden gevraagd respectievelijk 4,9 en 4,5 mio bij te dragen samen 9,4 mio en en geen 9,7? Waarom zijn begrotingsbedragen niet aangepast aan toegezegde bijdragen, mn alleen de 4,9 van MRDH? Waarom zouden we opnemen in de begroting 2 maal een uitgave van ruim 11 miljoen nu er geen gedragen plan meer is?</p>	23	<p>Het plan blijft gedragen door de partijen van het bestuursakkoord. De afspraak is gemaakt om externe financiering te zoeken. Op dit moment worden gesprekken gevoerd met Provincie Zuid Holland, op meerdere niveaus en in verschillende gremia. Uitgangspunt is dat er een oplossing komt voor de verdeling (gemeente-MRDH-derde partij). Via een raadsinformatiebrief wordt uw raad geïnformeerd over de stand van zaken. In de tweede halfjaarrapportage 2019 is een indexering toegepast conform het bestuursakkoord (IBOI-index). Dat verklaart het verschil in bedragen.</p>
208	PVDA	<p>Vervolg op voorgaande vraag: De opgenomen bijdrage van MRDH en Rijk zijn overigens indicatief bedrag en wordt indien van toepassing afgerekend tegen dan gelden regelgeving. Waarom wordt dit zachte bedrag opgenomen als inkomsten? In vergelijking met het zorgdomein laten we aanvullende toekomstige bijdrage die niet hard zijn nog buiten de begroting (Stelpost van € 1.048.000 wordt voorgesteld om niet mee te nemen in begroting voor meerjarenperspectief).</p>	23	<p>Het bestuursakkoord is voldoende onderbouwing voor het opnemen van bedragen die volgens de verordening Mobiliteitsfonds toegekend worden.</p>
209	PVDA	<p>Als onze ambitie een tunnel is moeten we daar dan geen reservering voor opnemen en geld uittrekken voor planvorming?</p>	23	<p>Er is door de Raad een voorbereidingskrediet beschikbaar voor de planuitwerkingsfase van Bovengronds Verstedelijking Beatrixlaan (BVB) gebaseerd op het raadsbesluit van 8 januari 2019. Er is voor de ambitie van de tunnel een bestemmingsreserve met PM opgenomen in de begroting.</p>
246	RB	<p>Op pagina 23 heeft u het over de Beatrixlaan en de banen die naar elkaar toe op moeten schuiven.Kunt u een tijdsindicatie geven hoe lang dit nog ongeveer gaat duren voordat dit gerealiseerd gaat worden?</p>	23	<p>De planning voor realisatie is indicatief en op dit moment voorzien we een start rond 2022.</p>

140	WIJ.	In het programma verkeer en vervoer is op 2100 wegen, straten en pleinen een toename zichtbaar van 2019 naar 2020 van €448K, Hoe is deze toename opgebouwd?	24	Het verschil is bijna is zijn geheel toe te rekenen aan hogere kapitaallasten (€ 427.000) voor: Onderhoud wegen: € 246.000 Openbare verlichting: € 112.000 Onderhoud Kunstwerken: € 68.000
210	PVDA	Komen het overschot van opbrengsten van parkeren toe aan het mobiliteitsdomein of aan algemene middelen? Geld dit ook voor de opbrengst naheffingsaanslagen? Waar kan ik de inkomsten van de naheffingsaanslagen in de begroting terug vinden?	24	Het exploitatieoverschot van parkeren wordt toegevoegd aan de reserve parkeren. Deze reserve wordt ingezet voor mobiliteitsdoeleinden. De inkomsten uit naheffingen staan in de begroting onder nummer 6214.
285	D66	In 2020 wordt er geïnvesteerd in de bewaakte fietsenstalling bij het station. Betekent dit dat er in 2020 meer capaciteit beschikbaar komt en er vanaf dat moment meer fietsen 'gratis' (betaald door de gemeente) gestald kunnen worden? Waar zijn de structurele kosten voor het beheer in de begroting terug te vinden?	24	Het uitvoeringsplan voorziet in een uitbreiding van circa 200 plaatsen voor fietsers en scooters. De jaarlijkse structurele beheerslasten zijn opgenomen in de exploitatie parkeren vanaf jaarschijf 2020.
211	PVDA	Vervanging Armaturen: Worden deze nu door LED oid?	25	Ja klopt. Bij het vervangen armaturen kiezen we voor LED.
212	PVDA	Verkeersaanpassing Irenelaan/Beatrixlaan HBG locatie: Welke aanpassingen zijn dit? Waarom betaald de veroorzaker niet het gehele bedrag?	25	Met de ontwikkelaar van de HBG locatie zijn reeds in 2017 anterieure afspraken gemaakt over verhaal van kosten, n.l. dat zij 100% toen berekende kosten zouden betalen (conform AOK, met een maximum). Ook is afgesproken dat, als 2 jaar na oplevering zou blijken dat er nog verkeersproblemen waren, zij daarvan 50% zouden betalen. Vanaf het Investeringsplan 2017 - 2020 staat dit verwerkt in tabel en toelichting, met als jaar van investeren 2022. Inmiddels is op basis van actuele inzichten duidelijk geworden dat niet het kruispunt Irenelaan/Beatrixlaan aanpassing behoeft, maar de opstelstrook Beatrixlaan/Generaal Spoorlaan als gevolg van een andere, geoptimaliseerde ontsluitingsstructuur. Over deze wijzigingen worden (aanvullende) contractuele afspraken gemaakt met de vastgoedeigenaren. We vertalen de financiële gevolgen in de eerstvolgende halfjaarrapportage. Bij verhaal van kosten gelden overigens ook altijd de beginselen van proportionaliteit en toerekenbaarheid.

286	D66	Hoeveel verkeersinstallaties (VRI's) kunnen van de aangegeven investeringen per jaar worden vervangen? Hoeveel VRI's heeft Rijswijk in totaal? Hoeveel zijn er respectievelijk meer dan 10, 20 en 40 jaar oud?	25	We hebben in totaal 43 verkeersregelininstallaties (VRI's). Per jaar worden gemiddeld drie VRI's vervangen. Negen VRI's zijn ouder dan 10 jaar. Hiervan zijn er twee ouder zijn dan 20 jaar.
290	OR	“Bij verstedelijking hoort inzet op de mobiliteitstransitie (meer fiets, ov, lopen, minder vrijblijvend parkeren).” We zijn erg benieuwd wat er precies wordt bedoeld met minder vrijblijvend parkeren en waaromdit onderdeel is van de mobiliteitstransitie.	23	Met de omschrijving "minder vrijblijvend parkeren" wordt ingespeeld op de noodzaak om bij gebiedsontwikkelingen/transformaties en verstedelijking een slimme mix te maken van bereikbaarheid. Een mix van voorzieningen die zijn gericht op meer gebruik van openbaar vervoer, "te voet" en de fiets in de schaarse openbare ruimte. Zijn er bij de ontwikkeling voldoende voorzieningen te realiseren voor openbaar vervoer (nabijheid van haltes, routes naar haltes of station bijvoorbeeld), voor fietsers en voor deelauto's en zijn er distributie- of overslagpunten voor leveranciers (mobihubs) ? Ontwikkelingen vragen om duurzaam en slim ruimtegebruik voor mobiliteit en voor verblijven. De beschikbaarheid van veel ruimte voor lang parkeren wordt in het licht van het bovenstaande "minder vrijblijvend". Van ontwikkelaars verwachten we creatieve oplossingen.
291	OR	Bij parkeren zien we telkens een positief saldo met als uitschieter 1,56 miljoen in 2019. De kosten zijn veel en veel minder. We ontvangen daarom graag een kosten specificatie voor het parkeren.	23	Binnen het produkt Parkeren in de begroting is inderdaad een bedrag van 1,56 mln als batig saldo is opgenomen. Echter zijn er ook elders in de begroting kosten (met name onder handhaving) opgenomen die ten laste van de parkeerinkomsten worden gebracht (tot een totaalbedrag van 1 mln). Het uiteindelijke batig saldo bedraagt dan ook € 560.000. De kosten die ten laste van Parkeren komen zijn: Bewaakte fietsenstallingen € 90.000; Onderhoud automaten € 185.000; Commissie belparkeren € 40.000; Invaliden parkeren € 30.000; Personele kosten € 210.000; Diverse kosten handhaving (scanauto, huisvesting, personeelslasten) € 1.000.000

programma economie en werken

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
--------	--------	-------	-----------	----------

16	GL	Programma Economie en Werken - "positionering van Rijswijk als groene, bereikbare stad": hoe zet het college in op de groene stad binnen dit programma?	28	Een concreet voorbeeld is het project Groene Assenkruis; de bestaande groene singels binnen de Plaspoelpolder worden extra verfraaid wat ten goede komt aan de biodiversiteit, met als bijkomstigheid dat het ook ten gunste is aan de vestigingskwaliteit voor zowel ondernemers als werknemers. Daarnaast is de entree van Rijswijk, via de Diepenhorstlaan langs het Rijksbedrijvencentrum, vergroend. Ook in nieuwe projecten zoals de ontwikkeling van het havengebied en het Kesslerpark wordt het toevoegen en/of versterken van het groen als aandachtspunt meegenomen. Ook is er in het Masterplan van In de Bogaard groen nadrukkelijk opgenomen.
161	BVR	Begroting geeft aan: 1 Een nieuwe economische strategie voor Rijswijk die in verbinding staat met regionale economische ecosystemen met aandacht voor innovatie, ondernemerschap en duurzaamheid "Wat is hier dan anders aan dan de centrum manager die er al rondloopt?"	28	De centrummanager heeft de rol als verbinder tussen ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente als het gaat om organisatie van marketing, evenementen en is eerste aanspreekpunt binnen het winkelcentrum. Dit is dus anders dan het opstellen van een economische strategie, waarin wij als gemeente richting geven aan een goed vestigings- en ondernemersklimaat in Rijswijk, zoals verwoord in de begroting.
162	BVR	Begroting programma economie en werk algemeen; in de Bogaard en Oud Rijswijk staan prominent in de begroting. Waar zijn de kleinschalige winkelgebieden gebleven zoals het Ravensteijnplein, Margrietsingel, Colijnlaan?	28	Deze buurtwinkelcentra zijn gericht op dagelijkse boodschappen, waarbij de supermarkt een prominente rol als aantrekker heeft. Deze zijn erg belangrijk voor inwoners om op korte afstand boodschappen te kunnen doen. Dit najaar nog wordt hier inzet gepleegd in de openbare ruimte, zoals het schilderen van afvalbakken en lichtmasten, het reinigen van de bestrating maar ook nieuwe beplanting in de aanwezige plantenbakken.

17	GL	Hoe verhoudt de 'Economische strategie en duurzaamheid' zich tot het beoogde dekkingsvoorstel 'duurzame bedrijventerreinen' voor 2020 en 2021? Wat zijn de gevolgen van het minder investeren in duurzaamheid op bedrijventerreinen?	29	Wat betreft de eerder geformuleerde ambitie om actief aan de slag te gaan met duurzame bedrijvenlocaties is gezien de gevraagde dekkingsmogelijkheden en het maken van keuzes gekozen om hier op dit moment een andere insteek te kiezen en vooral te proberen dit met de markt op te pakken en hen ook (financiële) verantwoordelijkheid te geven. Binnen de positionering van de bedrijvenlocaties en de economische strategie zal duurzaamheid uiteraard wel een thema blijven en zullen wij waar mogelijk ook zeker onze (financiële) verantwoordelijkheid pakken. Daarbij is het overigens nodig om de duurzame ambities met betrekking tot duurzame werklocaties eerst goed te formuleren. De vertaling naar concrete acties kunnen desgewenst later in de tijd vertaald worden naar financiële voorstellen.
99	GBR	“Daarnaast biedt BPH met een nieuwe regionale insteek op het gebied van bedrijventerreinen een kans” Wat wordt bedoeld met deze nieuwe regionale insteek?	29	De gemeenten Den Haag, Rijswijk, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp werken op het gebied van bedrijventerreinen al sinds 2010 regionaal samen. Deze samenwerking was vooral gericht op het bij elkaar brengen van vraag naar en aanbod van passende bedrijfshuisvesting in de regio Haaglanden. Er wordt nu gekeken of en hoe deze samenwerking in de regio kan worden geïntensiveerd. Het activiteitenprogramma is geevalueerd en er komen nieuwe deelnemers bij BPH.
287	D66	Wanneer is er meer bekend over de plannen voor het versteken van het historisch karakter van Oud-Rijswijk? Welk budget is hiervoor specifiek bestemd?	30	Zoals in de begroting vermeld is de investeringsregeling openbaar gebied ('Revitalisering Oud-Rijswijk') het specifieke budget om het historisch karakter in de openbare ruimte te versterken. Zoals aangekondigd in de begroting worden vanaf 2020 plannen geconcretiseerd.
100	GBR	“We willen Oud Rijswijk graag levendig houden en inzet vanuit de gemeente is hierbij essentieel. Hoeveel middelen gekoppeld aan welke activiteiten/werkzaamheden zijn concreet voor 2020 begroot voor winkelcentrum Oud Rijswijk?	31	De investeringsregeling voor Winkelcentrum Oud Rijswijk bedraagt 100.000 euro, welke bestemd is voor de openbare ruimte. De jaarlijkse activiteiten/werkzaamheden betreffen daarnaast de bekostigen van o.a. het centrummanagement, sponsoring van eventuele event en/of concrete acties als bijvoorbeeld het verwijderen van kauwgom om enkele voorbeelden te noemen. Dit alles met als doel het versterken en profileren van het oude centrum.

116	GBR	<p>“Deze beleidsregel bepaalt onder andere dat er een limiet is aan het aantal horecazaken in het kernwinkelgebied en de aanloopstraten.” Klopt het dat het maximum aan de horecavestigingen in oud Rijswijk is verwijderd? Zijn hier nu al gevolgen van?</p>	31	<p>Er is een Ontwerp Functionele Zonering Oud Rijswijk 2019 opgesteld, waarbij inderdaad het maximum is verwijderd. Het ontwerp ligt zes weken ter inzage, tot en met donderdag 21 november 2019. Na deze termijn wordt de Fuzo, afhankelijk van binnengekomen zienswijzen, vastgesteld.</p>
101	GBR	<p>“Vanaf 2020 zal er ook gewerkt worden aan het versterken van het historische karakter van Oud Rijswijk”. Waar gaat er dan concreet aan gewerkt worden en welke middelen zijn hiervoor in deze begroting opgenomen?</p>	32	<p>Zoals in de begroting vermeld is de investeringsregeling openbaar gebied (‘Revitalisering Oud-Rijswijk’) het specifieke budget om het historisch karakter in de openbare ruimte te versterken. Zoals aangekondigd in de begroting worden vanaf 2020 plannen geconcretiseerd.</p>
247	RB	<p>Op pagina 32 heeft u het over de aanpassing van de fuzo in deze fuzo wordt o.a. het max aan horeca verwijderd, heeft u helder wat de gevolgen hiervan kunnen zijn voor de reeds gevestigde horeca?</p>	32	<p>Het verwijderen van een plafond aantal horecavestigingen kan ertoe leiden dat er meer horeca komt, wat kan leiden tot meer concurrentie voor gevestigde horeca. Tegelijkertijd heeft het verwijderen van een plafond tot gevolg dat er geen sprake is van 'schaarse vergunningen', waardoor gevestigde horecaondernemers geen onzekerheid hebben over hoe lang zij met een exploitatievergunning door kunnen exploiteren.</p>
213	PVDA	<p>Iedereen die kan werken wordt in staat gesteld om te kunnen werken. Naast creëren van banen door meer bedrijven aan te trekken, staan er geen concrete plannen bij die de werkgelegenheid stimuleren. Graag meer informatie over uw plannen voor 2010 en daarna.</p>	33	<p>Vanuit het team Economische Zaken onderhouden de accountmanagers de contacten met bedrijven en regionale partners met als doel het vasthouden van zittende bedrijven (behoud werkgelegenheid) en eventueel aantrekking van nieuwe ondernemers (nieuwe werkgelegenheid). Verder worden vanuit het werkgeversservicepunt (WSP) Rijswijk mensen die kunnen werken, doorgeleid naar de arbeidsmarkt. Ook hier is een nauwe samenwerking met werkgevers uit Rijswijk, oa via de ondernemersvereniging Belangen Bedrijven Rijswijk (BBR), maar ook met werkgevers uit de regio. Het WSP, de BBR en andere partners hebben daarvoor een Lokaal Sociaal Akkoord (LSA) gesloten dat moeten leiden tot meer banen. Daarnaast werken met het project onderwijs-arbeidsmarkt aan een nog betere aansluiting van het onderwijs en het bedrijfsleven in Rijswijk, ook met als doel een betere doorgeleiding naar de arbeidsmarkt in Rijswijk en wellicht ook het creëren van nieuwe mogelijkheden voor zowel werkgevers als potentiële werknemers.</p>

292 OR Er wordt gesproken over het veranderen van de functionele zonering van Oud-Rijswijk. Wanneer zal dit worden besproken met de Winkeliersvereniging en met de raad?

31 Deze is reeds besproken met de winkeliers en andere betrokkenen en er is overleg geweest met Koninklijke Horeca Nederland - afdeling Rijswijk. Ook heeft de Raad hierover een Raadsinformatiebrief ontvangen. De gewijzigde Fuzo ligt ter inzage van 11 oktober t/m 21 november. Na deze termijn wordt de Fuzo, afhankelijk van binnengekomen zienswijzen, vastgesteld.

programma onderwijs

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
18	GL	Visie op het programma & opgave: hoe gaat het proces van opstellen van een nieuwe kadernota eruit zien? En wie zijn de 'interne en externe partners' die hierbij worden betrokken?	34	In de nieuwe kadernota wordt voort geborduurd op succesvol beleid uit de oude kadernota. Daarnaast worden nieuwe ambities opgenomen die voortkomen uit het collegewerkprogramma en (maatschappelijke) ontwikkelingen. Over dit ruwe concept gaan we met de relevante partners in overleg en vullen het document aan tot een definitieve versie. Partners zijn daarbij o.a. de interne teams zoals sociaal domein en sport, maar ook zeker externe partijen vanuit het onderwijs, kinderopvang, CJG, JGZ, culturele partners en verenigingen.
19	GL	Doelstelling 1 Opgroeien en Opvoeden: 'Iedereen heeft in principe een gelijke kans en dus recht op een goede start.' Waarom 'in principe'?	34	Niet ieder kind groeit op in gelijke omstandigheden en heeft daarom in de praktijk niet altijd dezelfde kansen; vandaar in principe.
248	RB	Op pagina 34 heeft u het over educatie. Wordt hierin ook nagedacht over eventueel nog een middelbare school voor het havo/vwo, aangezien veel van onze Rijswijkse jeugd buiten de gemeente naar het voortgezet onderwijs moet?	34	Op dit moment zijn er geen concrete plannen of wensen voor een extra vestiging van een extra VO-school in Rijswijk. Rijswijkse jongeren kunnen nog altijd goed terecht op de bestaande VO-scholen in zowel Rijswijk als in de regiogemeenten.
20	GL	Tabel beleidsindicatoren, verplicht: waarom is ervoor gekozen bij realisatie 2018 het daadwerkelijke aantal leerlingen in de tabel op te schrijven en bij de streefwaarden 2019-2023 per 1000 leerlingen? Vindt u dat dit een overzichtelijk beeld geeft?	35	De verplichte indicator is per 1.000 leerlingen. Vanwege het verplichte karakter is dit opgenomen in de begroting. In de jaarrekening 2018 is echter niet de verplichte indicator, maar de daadwerkelijke cijfers van het schooljaar 2017-2018 uit het leerplicht jaarverslag opgenomen. Vandaar dat deze cijfers ook zijn overgenomen bij de realisatie 2018. Als gevolg van dit overgangsjaar levert dit nu wellicht de enige verwarring op, vanaf 2020 zou dit moeten zijn opgelost.

21	GL	Waarom blijft de streefwaarde 'absoluut verzuim' gelijk voor de jaren 2020 t/m 2023? Het aantal meldingen van absoluut verzuim lag in schooljaren 2015/2016 en 2016/2017 een stuk lager, resp. 1 en 4.	35	Absoluut verzuim is nooit helemaal te voorkomen en een streefwaarde van 0,66 kind per 1.000 leerlingen is al zeer laag. Vandaar dat deze streefwaarde voor de komende jaren is aangehouden. Uit het leerplichtverslag over het schooljaar 2017/2018 bleek al dat het aantal absoluut verzuimers was gestegen (zie ook het daadwerkelijke aantal bij realisatie).
182	VVD	Graag bij verzuim leerlingen de huidige waarden wel per 1000 leerlingen aangeven	35	Bij de verplichte indicator hoort een een verplichte bron waarvan gebruik gemaakt moet worden. In dit geval is dat DUO. Bij het opstellen van de begroting waren de laatst beschikbare cijfers die van het schooljaar 2016/2017. In het vervolg zullen zowel bij begroting als bij jaarrekening gebruik worden gemaakt van de verplichte indicator en de verplichte bron.
214	PVDA	Programma onderwijs: indicatoren: realisatie 2018 zijn zeker de absolute aantallen ipv per 1000. Hoeveel leerlingen hebben we in Rijswijk? Kunnen we deze cijfers in absolute aantallen krijgen? Gaarne uitsplitsen in BO en VO?	35	Dat klopt. Dit staat ook in de toelichting bij de indicator. De cijfers over het aantal leerlingen in Rijswijk zullen worden vermeld in het Leerplichtjaarverslag dat binnenkort aan de raad wordt aangeboden.
264	D66	Absoluut verzuim en Relatief Verzuim zijn streeft waarden van aantal per 1.000 leerlingen, maar in 2018 alleen cijfers van totaal aantal leerlingen. Wat zou dit zijn geweest per 1000 leerlingen, zodat we een realistischer beeld hebben hoe streefaantal staat t.o.v. 2018.	35	bij het opstellen van de begroting waren deze cijfers over 2018 nog niet gepubliceerd. de absolute aantallen bij de realisatie 2018 komen uit het Leerplichtjaarverslag 2017/2018
22	GL	Tabel - Opvoeden en opgroeien: Wat betekenen de cijfers 112 en 150 bij 'voldoende kindplaatsen Voorschoolse educatie' precies? Is hiermee het doel van de gemeente, dat 100% van de peuters met een geconstateerde taalachterstand de voorschoolse educatie op de peuterscholen kan bezoeken, bereikt?	36	de cijfers 112 en 150 zijn het aantal kindplaatsen voorschoolse educatie die nodig zijn om de totale doelgroep een plaats te kunnen blijven bieden. Hiermee kan dus 100% van de doelgroep een plek op de voorschoolse educatie worden geboden

23	GL	Tabel Educatie: in de begroting 2019-2022 was een van de indicatoren 'Overdracht voor elke leerling op papier/digitaal bij overgangen'. Waarom is ervoor gekozen deze indicator uit de huidige begroting te laten, terwijl een goede overdracht bij overgangen wel een doelstelling is van dit college?	36	Deze indicator is vervallen omdat de gemeente hierover geen cijfers geleverd kan krijgen van de instellingen. Een overdracht in Rijswijk is wel geborgd omdat we in Rijswijk hebben afgesproken met de voorschoolse voorzieningen dat ieder kind via de procedure "Kindvriendelijke overgang" wordt overgedragen aan het basisonderwijs. De overdracht tussen scholen onderling en van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs is geregeld in de onderwijswetgeving.
25	GL	De raad van jongerenambassadeurs geeft gevraagd en ongevraagd advies voor minimaal 3 onderwerpen. Waarom is ervoor gekozen dat het aantal gevraagde en ongevraagde adviezen een belangrijke indicator is en waarom moet het er elk jaar eentje meer zijn? Gaat het niet meer om de kwaliteit van het advies dan om kwantiteit?	36	Uiteraard gaat het vooral om de inhoud van de onderwerpen (dus de kwaliteit) dan het aantal onderwerpen (dus de kwantiteit). In dit geval gaat het ook om kwantiteit omdat er nu bijna geen advies wordt gegeven. De jongerenraad moet meer betrokken worden bij het beleid van de gemeente. Het aantal adviezen is dan een goede indicator om dit te monitoren.
122	CDA	Het streven is gemiddeld 30 deelnemers aan de activiteiten van de Ontdekkers. Kinderen kunnen aan meerdere activiteiten meedoen. Hoeveel unieke kinderen worden met de activiteiten van de Ontdekkers beoogd te bereiken in 2020. Welk budget wordt voor de activiteiten van de Ontdekkers meegenomen in de begroting 2020? Hoeveel zou de eigen bijdrage per deelnemer bedragen als deze kostendekkend doorberekend zou worden aan de deelnemer?	36	Het gaat om gemiddeld 30 deelnemers per activiteit. In schooljaar 2018/2019 hebben 1524 unieke kinderen meegedaan aan 29 cursussen, 113 losse activiteiten en een evenement. Op de begroting 2020 is € 67.180 opgenomen voor de Ontdekkers. Gemiddeld betekent dit ca 43,- per kind. Omdat de activiteiten heel verschillend van aard zijn, o.a. eenmalig versus bijv. een cursus van aantal dagen, zijn de werkelijke kosten per activiteit uiteraard wel verschillend.
184	VVD	Middelen sociaal domein staan onder druk. Understatement Dat is al jaren zo Hoe gaat u de gewenste de efficiency en resultaten en hogere resultaatgerichtheid realiseren?	36	Binnen alle taakvelden van het sociaal domein maken we een ontwikkeling naar resultaatgericht werken door. Bij Jeugd doen we dit door vanaf 2020 met de Profiel Intensiteit Combinatie methodiek te gaan werken. Binnen de Wmo zijn we overgestapt van het indiceren van uren naar resultaatgerichte taakvelden die we monitoren en evalueren. Bij Participatie zetten we verder in op bestandsreductie en handhaving.
215	PVDA	Indicator educatie: Geen passende plek voor 2 leerlingen. Waarop is dit gebaseerd?	36	Dit is een schatting op basis van de cijfers van voorgaande jaren.

216	PVDA	In 2015 is de jeugdzorg aan de gemeentes overgedragen. Hoeveel van de jaren na die tijd en welke is er een overschot op de middelen van jeugdzorg geweest? Heeft dit deze jaren geleid tot toename van de algemene middelen?	36	Per 1 januari 2015 is de Jeugdzorg overgekomen met een efficiency korting die opliep tot 450 miljoen structureel, dit is 12,5 % van het totale macrobudget. Hierdoor is er al met ingang van 2015 sprake van een tekort op de jeugdzorg.
24	GL	Tabel Onderwijshuisvesting: in de begroting 2019-2022 was een van de indicatoren 'De schoolgebouwen worden efficiënt gebruikt en daarmee is het aantal leegstaande lokalen minimaal'. Waarom is ervoor gekozen deze indicator uit de huidige begroting te laten?	37	Dit is geen verplichte indicator.
26	GL	Onderwijshuisvesting: waarom blijf het aantal frisse scholen B na 2019 gelijk? Heeft het college de ambitie ook bestaande scholen energiezuiniger en met een gezonder binnenmilieu te maken?	37	Het is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen om hun gebouwen energiezuiniger te maken en te verduurzamen.
183	VVD	De ontdekkers. Mooie plannen en activiteiten. Wel veel inspanning voor beperkte groep die bereikt is(30 personen?) Moeten de bereikcijfers niet veel hoger liggen? Is er samenwerking met de scholen	37	Het gaat hier om gemiddeld 30 deelnemers per activiteit. In schooljaar 2018/2019 hebben 1524 unieke kinderen meegedaan aan 29 cursussen, 113 losse activiteiten en een evenement. Daarnaast zijn de Ontdekkers nog aangesloten bij bestaande evenementen zoals bijvoorbeeld het Strandwal festival. Ja er is samenwerking met de scholen.
217	PVDA	Bij het onderdeel Persoonlijke Ontwikkeling en Brede Impuls Regeling is een grote rol weggelegd voor de Ontdekkers. Welke andere partijen zoals bv. Don Bosco kunnen hierin ook een essentiële rol spelen?	37	Het team Brede Impuls werkt samen met alle mogelijke partijen waaronder Don Bosco.
249	RB	Op pagina 38 heeft u het over de ontdekkers en wat zij allemaal aanbieden voor de jeugd in Rijswijk.Heeft u zich weleens gerealiseerd dat veel van deze activiteiten onder werktijd en dan vaak maar dagdelen plaatsvinden? Dit maakt het voor kinderen met werkende ouders die naar de opvang gaan onmogelijk om hieraan deel te nemen.	38	De tijden waarop de activiteiten plaatsvinden zijn afgestemd op de doelgroep; dat zijn kinderen van 2-14 jaar. Daarom zijn de activiteiten voornamelijk overdag. De activiteiten van de Ontdekkers zijn niet bedoeld ter vervanging van de opvang. Kinderen die naar de opvang gaan krijgen daar ook een divers aanbod aan activiteiten aangeboden.

250	RB	Op pagina 38 heeft u het over de raad van kinderrechten ambassadeurs en dat al het regulier onderwijs ambassadeurs aandraagt uit groep 7, maar hoe zit het met de overige 3 scholen? Zijn dit SBO scholen en waarom mogen zij hier niet aan meedoen? Hetzelfde geldt voor het praktijkexamen verkeer. Hier heeft u het wederom over 16 scholen terwijl u eerder aangeeft dat Rijswijk 19 scholen telt.	38	Het streven is dat alle scholen meedoen. Het is aan de scholen zelf om te bepalen of ze wel of niet mee te doen. Overings is de 16 scholen genoemd tussen haakjes bij de toelichting op de indicator foutief; daar moet 19 staan.
265	D66	Welke kosten zijn er aan verbonden voor Rijswijk om ESV in Rijswijk te vestigen?	39	Waarschijnlijk wordt bedoeld ESH. Op dit moment zijn de kosten nog niet bekend daar wij nog in een verkennende fase zitten
27	GL	Onderwijshuisvesting: wanneer kunnen we het Integraal Huisvestingsplan verwachten?	40	Medio 2020.
123	CDA	Welk budget is in de begroting 2020 opgenomen voor zowel de kinderrechten ambassadeurs als de jongerenambassadeurs?	40	Er is ca. 40.000 beschikbaar.
218	PVDA	Wanneer kunnen we de voortgang/resultaten van de kwartiermaker onderwijs-arbeidsmarkt verwachten?	40	Er ligt inmiddels een concept plan van aanpak. Dit wordt komende periode nader uitgewerkt. Plannig is voor het einde van 2019 met een stand van zaken te komen.
28	GL	Programma Onderwijs: een van de grootste zorgen in het onderwijs is het dreigende leraren tekort. Waarom is er hiervoor geen doelstelling en indicator in dit programma?	41	Het (dreigende) lerarentekort is een zorg. Het oplossen hiervan is een taak die bij de schoolbesturen ligt en niet bij de gemeente. De gemeente gaat niet over het personeels(aanname)beleid van schoolbesturen.
102	GBR	Tweede basisschool in Rijswijk Buiten. In de tabel Investerings op bladzijde 41 zijn hiervoor geen investeringen opgenomen, Klopt dat? Wanneer worden de investeringen meegenomen in het investeringsprogramma?	41	Deze investering is beschikbaar gesteld in 2018 bij de vaststelling van het investeringsplan 2018-2020, jaarschijf 2018 en wordt dus niet opnieuw opgenomen.
139	WIJ.	In het programma onderwijs is een toename van de huisvestingskosten te zien van € 798K, 2020 vergeleken met 2019. Hoe is deze toename opgebouwd?	41	Deze toename van de huisvestingskosten wordt o.a. veroorzaakt door de afschrijving investeringen brede school Scholendriehoek, brede school Sion en basisschool Kronenburgh welke in 2020 zijn opgenomen totaal € 763.800. De raming voor de vergoeding klokuren gymnastiek is verhoogd. Door de groei van het aantal leerlingen hebben de scholen recht op vergoeding van meer klokuren gymnastiek. Als laatste is een bedrag van € 10.000 opgenomen voor de aanpassing van een ruimte in brede school De Piramide ten behoeve van een extra groep leerlingen.

programma sport, cultuur en recreatie

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
29	GL	'Ten aanzien van cultuur zijn er ook een aantal wetten voor de gemeente van belang. Die hebben verband met het bibliotheekwerk, de lokale omroep en behoud en beheer van cultureel erfgoed.' Welke wetten worden hier bedoeld en welke impact hebben deze wetten op de cultuurvisie en de uitvoering ervan?	42	Het gaat hier om de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob), de Mediawet 2008 en de Erfgoedwet. Deze waren al in werking ten tijde van het vaststellen van de Cultuurvisie. Ze bevatten voor de gemeente relevante bepalingen aanvullend op de visie.
156	BVR	Sport heeft een sociaal maatschappelijke functie. Sport brengt niet alleen plezier en gezondheid, het brengt ook mensen bij elkaar, helpt talenten ontwikkelen, biedt een platform voor vrijwilligerswerk en zorgt voor veiligheid in buurten. Deze maatschappelijke functies maken dat sport gewild én kansrijk is voor het realiseren van maatschappelijk verantwoord beleid. Na het jaarlijkse raadsuitje van de Gemeenteraad zou Beter voor Rijswijk graag vernemen welke mogelijkheden er zijn om de FCC Rijswijk financieel behulpzaam te zijn om de baan naar Europese maatstaven te kunnen inrichten.	42	Aan FCC Rijswijk wordt een sportterrein verhuurd waarbij is overeengekomen dat het beheer en onderhoud door de club wordt verzorgd, daartegenover staat de zeer geringe huurprijs. Er zijn geen financiële middelen beschikbaar voor wijzigingen aan het parcours.
163	BVR	Begroting pagina 42 sport, cultuur en Recreatie. Fractie BvR leest hier buurthuizen van de toekomst. In de begroting is hier niets van te vinden. Klopt dat?	42	Buurthuizen van de toekomst sluiten aan bij de ambities van de uitvoering Sportnota. Kosten verbonden aan buurthuizen van de toekomst zullen binnen dit budget gedekt worden.
30	GL	Het percentage niet-sportende Rijswijkers staat in 2018 op 59%. In de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid staat dat de helft van de inwoners van Rijswijk minimaal één keer per week sport. In een eerdere beantwoording van vragen werd uitgelegd dat een niet-sportende Rijswijker maximaal 12 keer per jaar sport. Waarom komen deze cijfers niet overeen?	43	Deze waardes komen uit de gezondheidsmonitor. De meest recente zijn uit 2016. De gezondheidsmeter heeft een andere meetmethode gebruikt (andere sporten en andere doelgroep) waardoor de verwachtingen anders zijn en de cijfers niet overeen komen.

31	GL	Waarom is alleen de indicator 'Percentage niet-sportende Rijswijkers' meegenomen in de begroting? Waarom zijn de andere indicatoren, die in de begroting 2019-2022 stonden, niet genoemd? Of de indicatoren die genoemd worden in de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid?	43	Van de andere indicatoren zijn onvoldoende adequate en actuele cijfers beschikbaar, vandaar dat deze niet opgenomen. Na vaststelling van de uitvoeringsagenda Sport en bewegen kunnen wij voor begrotingsjaar 2021 indicatoren vaststellen
32	GL	In de nota 'Tussen Oud en Nieuw Actualisering nota Cultureel Erfgoed gemeente Rijswijk' wordt naast het doel 'bekend en zichtbaar maken' ook 'beleefbaar' genoemd. Waarom ontbreekt 'beleefbaar' bij de doelstelling 'Cultureel en historisch erfgoed en architectuur'? Welke plannen zijn er om het Rijswijkse culturele erfgoed beleefbaar te maken?	43	Deze doelstelling is afkomstig uit de Cultuurvisie. Voorbeelden die daarin ter illustratie genoemd worden gaan echter ook over het beleefbaar maken van cultureel erfgoed, zonder dat zo expliciet te benoemen. Bijvoorbeeld het actualiseren van fiets- en wandelroutes en het betrekken van de Landgoederen bij het Strandwalfestival.
220	PVDA	Op welke wijze wilt u jongeren en (kwetsbare) ouderen meer betrekken bij cultuur en aansluiten op hun behoeften? We missen beleidsindicatoren op dit thema, kunt u die alsnog toevoegen?	43	Wij vragen onze subsidiepartners invulling te geven aan de visie en haar doelstellingen. Een voorbeeld over het aansluiten op de behoeften van jongeren is Club Next van de Rijswijkse Schouwburg, waarbij actieve jongeren tussen de 15 en 25 jaar meedenken in de programmering. Met betrekking tot het bereiken van (kwetsbare) ouderen vinden er bijvoorbeeld culturele activiteiten in woonzorgcentra plaats. In de Cultuurvisie zijn hiervoor geen beleidsindicatoren opgenomen en ook niet in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten. Wij vinden het daarom niet logisch die toe te voegen.
33	GL	Cultuur: "In de regio wordt deelgenomen aan een proeftuin in het kader van het (cultureel) Regioprofiel Haaglanden, die voortkomt uit een vraag van het ministerie van OCW." Graag hier meer informatie over.	44	Het ministerie van OCW wil de culturele infrastructuur in steden en provincies een sterkere positie geven in het landelijke cultuurbestel vanaf 2021. In dat kader is in 2018 een cultureel profiel van de Stedelijke Regio Den Haag opgesteld en aangeboden bij het ministerie. Desgevraagd is in 2019 één van de proeftuinen uit het plan met het oog op cofinanciering concreter uitgewerkt: de proeftuin Cultuuranker-methodiek. Hierbij gaat het om het in 2019 en 2020 uitbreiden van het concept/de methodiek uit Den Haag naar de regio, om op een vraaggerichte wijze de maatschappelijke waarde van cultuur te vergroten en kennisuitwisseling tussen gemeenten en instellingen in de regio te bevorderen.

34	GL	Hoe wordt de samenwerking tussen partijen in de culturele sector en andere partners verder vormgegeven zonder de cultuurmakelaar en zonder een cultuurcoalitie waarin het hele culturele veld verenigd is?	44	Samenwerking is één van de uitgangspunten van de Cultuurvisie. We stimuleren dit en hebben hier bij de subsidiëring van activiteiten nadrukkelijk aandacht voor. De vier grote culturele instellingen (Bibliotheek aan de Vliet, Museum Rijswijk, de Rijswijkse Schouwburg en Trias centrum voor de Kunsten) hebben zich met Welzijn Rijswijk verenigd in de Kracht van Rijswijk, waarbij zij een convenant over samenwerking zijn aangegaan. Op projectniveau kunnen ook amateurorganisaties aansluiten.
35	GL	Programma Sport, Cultuur en Recreatie: waarom wordt er in dit programma of de paragraaf duurzaamheid niets geschreven over duurzaamheidseisen bij kunstwerken in de buitenruimte?	44	Bij opdrachtverlening voor een kunstwerk in de buitenruimte wordt de basis gevormd door het budget en de inhoud van het project. De bedoeling is om bij alle projecten duurzaamheidsambities mee te nemen. Dit landt dan vanzelf in de opdracht.
117	GBR	“Om het percentage basisschoolleerlingen met overgewicht te laten dalen stellen we een voedingsvoorlichting programma op” Wat zijn deze voedingsvoorlichting programma’s precies? Wie verzorgt dit, gaat dit via school of ook in de wijk?	44	Middels programma's als sportmix en sport in de wijk via onze partners is er een structureel sportaanbod voor kinderen na schooltijd. Kinderen, met name diegene met overgewicht en degene die nog niet in hun vrije tijd deelnemen aan naschoolse activiteiten of sport, worden hiermee gestimuleerd tot deelname en meer bewegen voor een gezondere lichamelijke en geestelijke conditie. Er is daarnaast aansluiting met Happy Fit en andere partners om een integraal aanbod te bieden vanuit de thema's voeding, bewegen en weerbaarheid (weerbaarheid spellen / trainingen waar bewegen ook onderdeel van is en er is aandacht voor gezonde voeding en water drinken tijdens activiteiten).

219	PVDA	Hoe wilt u het cultuuraanbod in de wijken versterken? Kunt u hiervan enkele illustraties of voorbeelden geven?	44	Vraaggericht werken, één van de uitgangspunten van de Cultuurvisie, is hierbij nodig. We stimuleren dit en hebben hier bij de subsidiëring van activiteiten nadrukkelijk aandacht voor. Enkele voorbeelden zijn Buurtsuper Sion in Rijswijk Buiten, met activiteiten van Bibliotheek aan de Vliet, Trias centrum voor de Kunsten en Welzijn Rijswijk, en het continueren van Stad als Podium waarbij de Rijswijkse Schouwburg voorstellingen op andere locaties in onze gemeente programmeert. Maar ook in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties stimuleren wij samenwerking tussen scholen en het Team Brede Impuls, waardoor een school- en/of wijkprogramma op o.a. het gebied van cultuur gerealiseerd kan worden. Het versterken van cultuuraanbod in de wijken staat tevens centraal in de regionale proeftuin Cultuuranker-methodiek, waarin ook regionaal kennisuitwisseling tussen gemeenten en instellingen plaats vindt hierover.
124	CDA	Is in het bedrag dat begroot is voor de nieuw te bouwen sporthal de regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) meegenomen die de gemeente kan aanvragen? Is de aanvraag voor de subsidie 2020 al gereed?	45	De SPUK aanvraag is ingediend op 27 mei van dit jaar.
141	WIJ.	In het programma sport, cultuur en recreatie neemt 5300 sport van 2019 naar 2020 toe met 499K. Hoe is deze toename opgebouwd?	45	Deze toename bestaat enerzijds uit hogere kapitaallasten door gepleegde investeringen (veldrenovatie sportpark Hoekpolder en Prinses Irene) en anderzijds door de actualisering van de meerjarenonderhoudsplanningen in 2019. Op grond hiervan is de storting in de MJOP's gewijzigd. Op grond van de voorschriften voor het opstellen van de begroting zijn vanaf 2020 de jaarlijkse terugkerende kosten opgenomen in de beheerbegroting en de overige kosten opgenomen als dotatie aan de voorziening. Dit geeft een gewijzigd beeld.

266	D66	5400 Kunst en Cultuur: waardoor nemen de baten vanaf 2019 zo sterk af tov 2018?	45	In 2018 was sprake van stortingen in de reserve Realisatie kunst in de openbare ruimte. Het ging hier om binnen de investeringskredieten voor de realisatie van de Brede School Rembrandtkwartier en IKC Montessori Parkrijk gereserveerde bedragen voor de realisatie van kunstwerken op basis van de zogenaamde Percentageregeling. Deze budgettaire neutrale mutaties waren opgenomen in de 1e Halfjaarrapportage 2018.
288	D66	In het hoofdstuk Sport, Cultuur en Recreatie wordt het onderwerp Recreatie niet belicht. Is dit juist? Wat is hier van de achtergrond? Bij het hoofdstuk groen komt recreatie wel terug. Betekent dit dat de kosten en investeringen voor recreatie alleen vanuit het hoofdstuk groen worden bekostigd? Hoe wordt gezorgd voor samenhang van deze investeringen?	45	Recreatie krijgt vorm in ander beleid zoals speeltuinbeleid en groenbeleid. De gemeente Rijswijk heeft ook niet een eigenstandig recreatiebeleid. Daardoor bestaat recreatie voornamelijk uit open lucht recreatie zoals fietsen en wandelen. Dat komt dan weer terug bij het programma Wonen en Leven. De investeringen in fiets- en wandelpaden worden van daaruit gefinancierd. Alleen bij het Wilhelminapark zijn extra recreatieve elementen. Financiering daarvan komt voort uit het door de raad beschikbaar gestelde krediet.

programma sociaal domein

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
36	GL	Toegang en kosten zorg: wat wordt bedoeld met "(meer) grip te krijgen op de toegang van zorg"? Wat betekent dit concreet voor mensen die zorg nodig hebben?	47	Het resultaatgericht indiceren (Wmo) heeft bij de gemeente Rijswijk geleid tot betere inschatting van de zorgbehoefte en daardoor efficiëntere hulp, snellere doorlooptijden en meer tevredenheid bij de inwoners.
37	GL	Toegang en kosten zorg: wat wordt bedoeld met "de doorontwikkeling van Toegang"? Om welk zorgdomein gaat het hier? En wanneer kunnen wij het koersdocument verwachten?	47	Dit betreft het gehele Sociaal Domein (Wmo, Jeugd en Participatie en Schuldhulpverlening). Voor de zomer 2020 wordt het koersdocument opgeleverd
126	CDA	Er wordt beoogd betaalbaar en doeltreffend te werken om de jeugdzorg betaalbaar te houden. De pilot uit Den Haag, Midden Delfland en Westland doet dossieranalyse om overlap en overbodige zorg te voorkomen. Kunnen de resultaten van deze pilot worden gedeeld met de raad en wordt deze pilot in 2020 in Rijswijk geïmplementeerd?	47	Indien u de pilot Beter Samenspel bedoelt, deze gaan wij ook in 2020 implementeren. We maken gebruik van de bouwstenen uit deze pilotgemeenten en zullen u hierover informeren. Zie raadsinformatiebrief kostenontwikkeling jeugdhulp 2019: lokale en regionale maatregelen

38	GL	Welzijn: hoe verhouden laagdrempelige en vrij toegankelijke voorzieningen en grip op de toegang zich met elkaar?	48	Dankzij de laagdrempelige en vrij toegankelijke voorzieningen verwachten wij dat de instroom naar de duurdere vormen van zorg wordt beperkt
221	PVDA	De Rijswijkse samenleving draait op sociale netwerken. Welke nieuwe, concrete acties onderneemt het College om de netwerken van vrijwilligers en mantelzorgers te ondersteunen naast het bestaande beleid. Ook hier missen we duidelijke beleidsindicatoren. Kunt u die alsnog toevoegen? (NB. De indicatoren op p. 50 gaan over andere zaken en belichten landelijke cijfers, vertaald naar Rijswijk)	48	De uitwerking hiervan zal worden opgenomen in de Brede Welzijnsnota die naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 aan de raad zal worden voorgelegd.
267	D66	Wordt koersdocument voor door-ontwikkeling Toegang gemaakt op basis van een evaluatie huidige Toegangsbeleid?	48	Ja
268	D66	Als wordt ingezet op versterken en uitbouwen van sociaal netwerk in Rijswijk weet men dan nu hoe deze netwerken er uit zien, waar kwetsbaarheden liggen en hoe dit versterken en uitbouwen werkt? Heeft men bijvoorbeeld een sociale netwerk analyse gedaan van Rijswijk?	48	Deze aspecten worden meegenomen in de Brede Welzijnsnota
269	D66	Hoe wil Rijswijk deelnemen aan landelijke inclusie agenda?	48	Rijswijk onderschrijft de uitgangspunten van het manifest Iedereen doet mee! en zal dit formaliseren door het manifest te ondertekenen. Er wordt een bestuursopdracht opgesteld, zodat borging van de uitgangspunten gemeentebreed zal plaatsvinden.
39	GL	Landelijke inclusie agenda: wat gaat u doen om inclusieve beleidsvorming te bereiken?	49	Rijswijk onderschrijft de uitgangspunten van het manifest Iedereen doet mee! en zal dit formaliseren door het manifest te ondertekenen. Er wordt een bestuursopdracht opgesteld, zodat borging van de uitgangspunten gemeentebreed zal plaatsvinden.
40	GL	Opgroeien in een veilige omgeving: "Daarbij laten en beleggen we primaire verantwoordelijkheden zoveel mogelijk waar ze horen te liggen." Wat zijn de primaire verantwoordelijkheden, waar behoren die te liggen en hoe gaat het CJG dit doen?	49	Dit zijn de verantwoordelijkheden die bij ouderschap horen, die vanuit eigen kracht van het gezin en het eigen netwerk opgepakt kunnen worden. De jeugdgezondheidszorg en het jeugdteam schatten gezamenlijk met de ouders de zorgbehoefte in (middels GIZ: gezamenlijk inschatten zorgbehoefte).
41	GL	Meedoen in een gezonde samenleving: wat heeft een inclusieve gemeente te maken met geweld in huiselijke kring? Hoe denkt het college door inclusieve beleidsvorming geweld in huiselijke kring aan te kunnen pakken?	49	De betreffende alinea gaat over een drietal onderwerpen namelijk huiselijk geweld, onbelemmerd jezelf kunnen zijn (sociale veiligheid) en eenzaamheid. Geweld in huiselijke kring wordt dus niet aangepakt door inclusieve beleidsvorming.

42	GL	Meedoen in een gezonde samenleving: wat wordt bedoeld met “efficiency in de dienstverlening”? En welke maatregelen worden hiervoor genomen?	49	Binnen alle taakvelden van het sociaal domein maken we een ontwikkeling naar resultaatgericht werken door
185	VVD	U evalueert het terug- en invorderingsbeleid en komt met nieuwe nota. Hoezo werkt het nu dan niet? Weet u dat al voor de evaluatie? Hoeveel geld heeft u met dit beleid binnen gehaald?	49	Het evalueren van beleid is onderdeel van de beleidscyclus en behoort daarmee tot de reguliere werkzaamheden. Eventuele verbeterpunten die voort kunnen vloeien uit deze evaluatie zullen worden ingebed in het nieuwe beleid. De uitkomst van deze evaluatie is dus niet van tevoren bekend. In 2018 betroffen de ontvangsten een bedrag van € 861,495.
270	D66	Wanneer komen er actuele cijfers van Verwey Jonker Instituut (nu 2015)?	50	Voor de gegevens van het Verwey Jonker Instituut is de gemeente Rijswijk afhankelijk van de gegevens zoals die worden gepubliceerd in de Monitor Sociaal Domein op waarstaatjegeente.nl . Een update van deze monitor zal eind november worden gepubliceerd en zal worden besproken in de raads werkgroep Sociaal Domein.
43	GL	Het leiden van een zelfstandig leven: kloppen deze bullits die gaan over handhaving, controle en invorderen wel onder het kopje Inkomen? Is dit alles wat het college onder dit thema gaat doen?	51	Deze onderwerpen kloppen. De evaluatie en aanpassing van het beleid op het gebied van handhaving, controle en invordering vloeien voort uit het vastgestelde handhavingsplan en zijn onderdeel van de normale beleidscyclus. Dit is echter niet een volledig overzicht van alles dat het college binnen het thema Inkomen gaat doen. Wij hebben ons hier beperkt tot de belangrijkste onderwerpen, die wij in 2019 in ieder geval gaan oppakken.
44	GL	Waarom wordt er geen link gelegd tussen inburgering en werk?	51	Er wordt een link gelegd tussen inburgering in werk, door middel van de zogenoemde duale trajecten.
45	GL	Iedereen aan het werk: wat gaat er gebeuren als jongeren geen startkwalificatie hebben?	51	De samenwerking met ROC Mondriaan is er op gericht om zoveel mogelijk jongeren te laten starten op de arbeidsmarkt met een startkwalificatie. Door sociaal medische omstandigheden, maar ook bijvoorbeeld onvoldoende leervermogen, kan er wel een situatie ontstaan waarin een startkwalificatie moeilijk haalbaar is. In dat geval zoekt een jongerenconsulent bij het het Werkgeversservicepunt naar de mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Een jongere kan dan bijvoorbeeld, ondanks het ontbreken van een startkwalificatie, via branchegerichte scholing alsnog worden voorbereid op werk.

186	VVD	In 2019 is nieuw handhavingsbeleid vastgesteld met nieuw controle plan. U gaat het in 2020 al evalueren. Is dat niet wat snel of levert het plan van 2019 niet genoeg op?	51	In het nieuwe controleplan zijn de termijnen opgenomen waarbinnen de uitkering opnieuw op rechtmatigheid worden beoordeeld. Tijdens de evaluatie in het vierde kwartaal van 2020 kan worden vastgesteld of de termijnen bijgesteld dienen te worden.
187	VVD	Weer veel herijken en evalueren bij bv tegenprestatie. Zijn de ambtenaren nu alleen maar aan het herijken of zijn ze gewoon staand beleid aan het uitvoeren?	51	Het evalueren van beleid is een vast onderdeel van de beleidscyclus, zodat beleid geactualiseerd kan worden.
222	PVDA	Wat houdt het nieuwe controleplan in tav de Participatiewet? Graag meer uitleg.	51	Het nieuwe controleplan benoemt de termijnen waarbinnen de rechtmatigheid van de uitkering opnieuw wordt onderzocht.
271	D66	U gaat het terug- en invorderingsbeleid evalueren. Heeft u een beschrijving hoe dat proces er nu uitziet? Op basis waarvan wordt er geëvalueerd?	51	Er wordt onderzocht of het bestaande terugvorderingsbeleid nog past binnen het beleid en de uitvoering van het sociale domein. Daarnaast wordt onderzocht of de incasso efficiënter en effectiever kan. Hier kijken wij ook naar resultaten in andere, vergelijkbare, gemeenten.
46	GL	Armoede- en schuldenbeleid: Het gaat hier over maatregelen voor het ondersteunen van inwoners die in armoede leven, waarom staat er niks over preventie en vroegsignalering?	52	In de begroting 2020 is alleen het beleid op het gebied van armoede en schulden opgenomen dat nieuw is in 2020. In 2019 is al gestart met preventie en vroegsignalering (project Vroeg Eropaf) en dit loopt door in 2020. Het is daarom niet apart genoemd in de begrotingstekst van 2020. Overigens verwachten we dat uit de resultaten van het armoedeonderzoek dat eind 2019 wordt afgerond, maatregelen komen die aanvullend zijn aan de al bestaande acties op het gebied van preventie en vroegsignalering.
47	GL	Opgroeien in een veilige omgeving - Preventie: over welke algemene voorzieningen hebben we het dan? En hoe wordt er voor gezorgd dat er meer gebruik van wordt gemaakt?	52	O.a. jeugdgezondheidszorg, opvoedadviespunt, maatjesprojecten, jongerencoaching, JIT, schoolmaatschappelijk werk, jeugdteam. Middels samenwerking, netwerkbijeenkomsten en aansluiting op vindplaatsen zorgen we ervoor dat er meer gebruik van wordt gemaakt.
48	GL	Innovatie sociaal domein: Overgang zorg van 18- naar 18+ (jeugdwet -- > Wmo) Werktafel voorliggende voorzieningen De jonge mantelzorger Doorontwikkeling dagbesteding Wanneer zullen deze projecten worden uitgewerkt en uitgevoerd?	52	De genoemde innovaties bevinden zich nog in een verkennende fase en zijn nog niet uitgewerkt tot volwaardige voorstellen die voor subsidieverlening in aanmerking komen. De verwachting is dat deze in 2020 verder zijn uitgewerkt en kunnen worden opgestart. Wij zijn hiervoor echter afhankelijk van externe samenwerkingspartners die hun innovatieve voorstellen bij de gemeente indienen.

127	CDA	Wanneer kan de raad de evaluatie van het resultaatgerichtinkopen binnen de WMO verwachten. Neemt u daar ook de klantbeleving in mee?	52	In de tweede helft van 2020 is de evaluatie beschikbaar voor de Raad. Of de klanttevredenheid meegenomen wordt in de evaluatie of dat er een apart klanttevredenheidsonderzoek zal plaatsvinden is nog niet bekend. Daarover wordt nog een besluit genomen
128	CDA	Heeft u rekening gehouden met de vraag om respijtzorg? Is hier budget voor opgenomen	52	Ja. Er is een voorziening voor respijtzorg en het benodigde budget hiervoor is onderdeel van het totale budget WMO.
224	PVDA	U wil het pakket maatregelen wat betreft armoedebeleid bijstellen op basis van het armoedeonderzoek. Wanneer ontvangt de Raad de uitkomsten van dit onderzoek? U heeft toegezegd in het 4e kwartaal het huidige armoedebeleid te evalueren met de Raad. We gaan ervan uit, dat dit nog steeds plaatsvindt. Klopt dit?	52	In het vierde kwartaal wordt het armoedeonderzoek afgerond en zijn de uitkomsten bekend. Deze worden ook aan de Raad verstrekt, vanwege de vakantieperiode wordt dat halverwege december of in begin 2020. De evaluatie van het armoedebeleid en het bespreken van de uitkomsten van het armoedeonderzoek met de Raad gebeurt begin 2020.
225	PVDA	We missen in het onderdeel Sociaal Domein aandacht voor de sociale innovatie-agenda? Hoe is dit te verklaren?	52	Innovatieve oplossingen zijn steeds meer onderdeel van het reguliere werk in het Sociaal Domein. Hoewel de innovatie niet meer als apart hoofdstuk is opgenomen, is hiervoor zeker nog aandacht binnen de thema's van het Sociaal Domein.

251 RB Men wil tot 2040 tussen de 8 en 10000 woningen erbij Vraag : Hoe zit het met de infrastructuur en ontsluitingswegen vooral in de buurt in de Bogaard ?En hoe zit het dan met de luchtkwaliteit vd Beatrixlaan?

52 In het kader van de m.e.r. beoordeling die is uitgevoerd voor het Masterplan In de Bogaard is zowel bereikbaarheid als luchtkwaliteit onderzocht. Ten aanzien van bereikbaarheid / ontsluiting geldt dat met de beoogde aanpassingen aan de Prinses Beatrixlaan het verkeer op een goede manier kan worden afgewikkeld, ook met inachtneming van de geprognostiseerde toename van woningen binnen het gebied In de Bogaard. Ten aanzien van luchtkwaliteit wordt geconcludeerd dat de beoogde ontwikkelingen in geen enkel geval leiden tot een overschrijding van de wettelijke grenswaarden. Op de Prinses Beatrixlaan worden in 2020 de advieswaarden voor fijnstof van de Wereldgezondheidsorganisatie overschreden. In 2030 zijn de concentraties PM10 lager dan de advieswaarde en de concentraties PM2.5 gelijk aan of beperkt hoger dan de advieswaarde. De berekende concentraties worden voor een belangrijk deel bepaald door de achtergrondconcentraties. De bijdrage van het lokale verkeer aan de berekende concentraties is beperkt. De beoogde ontwikkelingen en de daarmee samenhangende verkeerseffecten zullen dan ook geen relevante bijdrage leveren aan de optredende concentraties.

272	D66	U gaat inzetten op een effectievere inzet bewind voering? Op basis waarvan gaat u dat meten? Is bewind voering nu niet effectief? Of bedoeld u dat u hier wilt bezuinigen?	52	De kosten van bijzondere bijstand aan bewindvoering zijn de afgelopen jaren flink gestegen. De inzet van beschermingsbewind is de afgelopen jaren toegenomen. Dit heeft diverse oorzaken zoals vergrijzing, stijging problematische schulden, stijging aantal mensen met psychische problemen. De stijgende inzet van beschermingsbewind heeft gevolgen voor de kosten van bijzondere bijstand, die stijgen ook. De rechtbank beslist of een inwoner in beschermingsbewind gaat, maar uit recente rechtspraak blijkt dat eenmaal ingezet bewind niet voor onbepaalde tijd hoeft te worden voortgezet. Gemeente kunnen hier dus wel op sturen. Het kan zijn dat bij inwoners die onder bewind komen in verband met problematische schulden na verloop van tijd een andere vorm van ondersteuning bij aanpak schulden net zo efficiënt en misschien zelfs efficiënter is. We willen daarom als gemeente meer invloed hebben op de inzet en duur van beschermingsbewind waar dat mogelijk is, om zo de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen. Dit bedoelen we met een effectievere bewindvoering. We maken hierover afspraken met bewindvoerders.
273	D66	“Voor ouders en jeugdige gaan we meer inzetten op het voorkomen van problemen door meer gebruik te maken van algemene voorzieningen” Betekent dit u een verschuiving van gespecialiseerde jeugdzorg naar een algemene voorziening voor iedereen wilt bewerkstelligen? Wat gaat u daar anders doen om dit voor elkaar te krijgen?	52	Nee, een verschuiving van specialistische jeugdzorg naar algemene voorzieningen voor iedereen is niet mogelijk. De doelstelling is om meer samenhang en samenwerking te creëren in het lokale veld en mét het lokale veld (bijvoorbeeld verdere versterking verbinding scholen en jeugdteam), zodat problemen kunnen worden voorkomen waar mogelijk, vroegtijdig gesignaleerd indien er wel al problemen zijn en hulp zo passend en snel mogelijk wordt ingezet indien nodig (aansluitend op wat mogelijk is in het voorliggend veld).
129	CDA	Welk budget is er opgenomen voor 18-/18+ aanpak om niemand tussen wal en schip te laten vallen? Hoe is dit budget opgebouwd?	53	Hier is geen apart budget voor opgenomen. Het budget maakt deel uit van de budgetten voor Jeugdhulp, WMO preventie jeugdbeleid en Welzijn.

274	D66	“We borgen lokale en regionale innovaties binnen onze organisatie en bij onze ketenpartners.” Gaat dit om de bestaande innovaties die gedaan zijn? Worden nieuwe innovaties gestimuleerd? Wat gebeurt er met het innovatiebudget in 2020, want zie dat niet terug i begroting?	53	De bestaande (succesvolle) innovaties worden geborgd binnen onze organisatie en bij ketenpartners. Nieuwe innovaties blijven we stimuleren. Het innovatiebudget is ook in de begroting 2020 opgenomen, maar niet meer als apart hoofdstuk in het Programma Sociaal Domein. Dit komt doordat innovatie steeds meer onderdeel wordt van het reguliere werk. Binnen de thema's van het Sociaal Domein blijft innovatie echter een belangrijke rol spelen.
49	GL	Aanpak huiselijk geweld: wat is het verschil tussen “duurzaam gestoppen” en “inzetten op het voorkomen van recidive”?	54	Het geweld wordt duurzaam gestopt door in te zetten op het voorkomen van recidive.
50	GL	Aanpak huiselijk geweld: hoeveel Rijswijkers staan momenteel op een wachtlijst? En hoe lang staan zij daar gemiddeld op?	54	Op 31 augustus wachtten er 19 Rijswijkers op inzet van Veilig Thuis. De wachtduur wordt niet individueel gemeten. Indien wenselijk en/of noodzakelijk wordt er aan de wachtenden overbruggingszorg geboden door ons lokale veld.
51	GL	Meedoen in een gezonde samenleving: hoort de tekst over participatie en tegenprestatie wel onder het kopje gezonde samenleving?	54	Ja. Bij participatie gaat het om naar vermogen meedoen in de samenleving. De tegenprestatie is de juridische term daarvoor.
223	PVDA	U geeft aan in het kader van de participatie van inwoners in trede 1 en 2 het beleid tegenprestatie te willen herijken. Kunt u dit concretiseren?	54	Het beleid over tegenprestatie is vastgelegd in de verordening. de uitkomst uit het onderzoek rond de participatiergraad van inwoners op trede 1 en 2, de businesscase en de nieuwe kadernota Werk zullen er waarschijnlijk toe leiden dat het beleid over tegenprestatie aangepast dient te worden.
275	D66	“Rijswijkers op een wachtlijst blijven in beeld en daar wordt contact mee gehouden.” Hoeveel Rijswijkers staan er nu op wachtlijst?	54	Op 31 augustus wachtten er 19 Rijswijkers op inzet van Veilig Thuis. Indien wenselijk en/of noodzakelijk wordt er aan de wachtenden overbruggingszorg geboden door ons lokale veld.
276	D66	U wilt een business case opstellen voor inwoners trede 1 en 2. Meestal betekent een business case dat er alleen wordt geïnvesteerd als deze winst oplevert (althans op mijn vakgebied). Wat bedoelt u hier precies met business case?	54	Hier wordt bedoeld dat verschillende scenario's tussen de doelgroepen van de Participatiewet naast elkaar gelegd zullen worden. Hierbij kan worden gedacht aan 1) alle inwoners begeleiden naar participatie met als doel doorstroom naar werk, 2) alle inwoners begeleiden naar participatie zonder einddoel of een deel van de inwoners begeleiden.
52	GL	Inclusiviteit/Regenboogbeleid: wat heeft de opdracht aan Welzijn Rijswijk te maken met inclusiviteit/regenboogbeleid?	55	De opdracht aan Welzijn Rijswijk heeft niets te maken met inclusiviteit/regenboogbeleid. Deze tekst had onder een ander kopje moeten staan.

277	D66	Bij 6610 en 6620 wordt er vanaf 2020 bij eerste een half miljoen bijgeplust en bij ander een half miljoen afgehaald. Wat is er aan de hand dat getallen variëren t.o.v. eerdere jaren?	56	Binnen het product 6610 is de begroting aangepast aan de stijgende uitgaven aan rolstoel- woon- en vervoersvoorzieningen. De begroting van het product 6620 is aangepast aan de daling van de uitgaven met betrekking tot de nieuwe taken WMO.
125	CDA	Hoe zijn kostenpost 6820 Individuele voorzieningen natura jeugd en 6830 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd opgebouwd?	57	Kostenpost 6820 (ingekochte jeugdhulp, zorg in natura) is verdeeld over de volgende categorieën: Jeugd en Opvoedhulp, Jeugd GGZ, Licht verstandelijk beperkten, Jeugd lichamelijk en zintuigelijk gehandicapten. De ingekochte jeugdhulp betreft ambulante begeleiding en/of behandeling van jeugdigen of begeleiding en behandeling in combinatie met verblijf of begeleiding in combinatie met wonen (bijv gezinshuis, wonen met begeleiding, etc) t.a.v. deze categorieën. Onder kostenpost 6830 vallen de kosten die te maken hebben met veiligheid en bescherming, zoals: jeugdbescherming, jeugdreclassering, preventieve jeugdbescherming, crisisinterventieteam (CIT) en jeugddeel t.b.v. Veilig Thuis.

programma wonen en leven

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
53	GL	“Differentiatie van groen vormt een belangrijk uitgangspunt”. Waaruit blijkt dat? En hoe komt dat tot uiting?	58	Bij (her)inrichting houden we in de ontwerpfasen rekening met meer kleur, variatie en soorten. In economische gebieden zal het groen een andere functie hebben dan in woonwijken of in parken of landgoederen. Soms is het groen vooral bedoeld om naar te kijken, dan weer om op te spelen of de hond uit te laten en dan weer om de natuurkwaliteit te versterken. Dit vraagt dus per gebied ander groen dat ook op een andere manier wordt onderhouden. Er is dus sprake van differentiatie van groen naar gebieden, samenstelling en beheer en onderhoud.
226	PVDA	Wat gaan we concreet doen als gemeente om de wachtlijsten voor sociale huisvesting te verkleinen?	59	Tot 2025 staan ruim 700 nieuw te bouwen sociale huurwoningen in de planning van de woningbouwverenigingen.

- 227 PVDA Wat gaan we als gemeente concreet doen als gemeente om de wachttijden voor betaalbare starterswoningen te verkorten?
- 228 PVDA Wat gaan we als gemeente doen om meer betaalbare seniorenwoningen te creëren?
- 103 GBR Indicator omvang Huishoudelijk restafval: zijn de geprognosticeerde realisatiecijfers in overeenstemming met de ambities waar in Avalex-verband nu rekening mee wordt gehouden? Zo nee, hoe laat dit zich verklaren en wat betekent dit voor onze afspraken in Avalex-verband (oa financieel)?
- 54 GL Gaat natuurinclusief bouwen ook onderdeel zijn van de nieuwe lokale prestatieafspraken? Zo nee, waarom niet?
- 55 GL Welke stappen worden er in de aankomende twee jaar naast de Transitievisie warmte nog meer ondernomen om de bestaande woningvoorraad te verduurzamen?
- 56 GL Hoe verhouden de uitspraken over biodiversiteit hier en in de paragraaf duurzaamheid op blz. 130 en 132 zich tot het dekkingsvoorstel Biodiversiteit op pagina 4?
- 57 GL Landgoederenzone: is de in 2002 vastgestelde Visie Landgoederenzone de basis voor het uitvoeringsprogramma of volgt er nog een actualisatie van die visie?
- 59 De ontwikkelmogelijkheden voor de realisatie van woningen voor starters is onderdeel van de woonvisie en wordt uitgewerkt in de gebiedsvisies.
- 59 De corporaties zijn bezig seniorenwoningen te ontwikkelen (op de Benedictuslocatie en in RijswijkBuiten). En de verkenning van de mogelijkheden voor seniorenwoningen in het middendure huursegment is onderdeel van de projectopdracht Stadsas.
- 60 Ja dat klopt. De cijfers zijn in overeenstemming. De begroting van Avalex loopt in de pas met onze begroting.
- 62 Ja.
- 63 De gemeente is continu in gesprek met de woningcorporaties over de huurwoningen. In de prestatieafspraken worden jaarlijks onder andere afspraken gemaakt over het aantal te verduurzamen woningen. Daarnaast wordt een aantal VvE's begeleid om te verduurzamen vanuit de VNG-innovatieve aanpak. En nadat het basisdocument Energietransitie met de raad is besproken (planning december 2019), zullen bewoners ondersteund worden vanuit de communicatie en participatie-aanpak. Indien subsidiekansen zich voordoen, dan worden die verkend. En in Rijswijk wordt nog steeds de duurzaamheidslening ingezet.
- 63 Dit doen wij door biodiversiteit steeds onderdeel te laten zijn van projecten en meekoppelkansen (her)inrichting worden zoveel mogelijk benut. Voor woonstraten is dit al uitgewerkt in 'Groen in balans, juiste boom op de juiste plek'.
- 63 De uitgangspunten in de in 2002 vastgestelde visie vormt een goede basis voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma.

- 58 GL Landgoederenzone: wat wordt verstaan onder 'de gewenste kwaliteit'?
- 59 GL Landgoederenzone: om welke partners gaat het hier?
- 60 GL Groen en natuur: hoe gaat het onderhoud van het vergroenen van de entrees geborgd worden?
- 63 De uitgangspunten in de in 2002 vastgestelde visie vormt hiervoor een goede basis; de kwaliteit die uiteindelijk bereikt kan worden is vanzelfsprekend ook afhankelijk van de beschikbare middelen.
- 63 Dat is een breed scala aan partners. We denken daarbij aan de grote gebiedseigenaren, overheidsorganisaties als de Provincie, het Hoogheemraadschap, de Gemeente Den Haag, de MRDH, de Erfgoedtafel, de Landschapstafel, het Nationaal Park Hollandse Duinen, onze lokale maatschappelijke groene, historische en recreatieve organisaties etc.
- 63 In het Groenbeheerplan zal worden uitgewerkt hoe verschillende groengebieden worden beheerd. Om te zorgen dat de kwaliteitsimpuls in het groen die dit jaar wordt gerealiseerd, de komende jaren geborgd is in het toekomstig beheer en onderhoud, is vooruitlopend op de vaststelling van het Groenbeheerplan een aanvullend budget voor beheer en onderhoud van groen aangevraagd.

- 61 GL Wat gaat er gedaan worden om het welzijn van dieren anders dan de genoemde huisdieren en ganzen te bevorderen?
- 63 Inzet dierenwelzijn op andere dieren dan honden en ganzen betreft:
- aanleg aantal vrije natuurgebieden (TEDO terrein, Kruisvaarderspark, Hoekpolder, Natuurtuin) voor meer biodiversiteit insecten;
  - aanleg faunapassages om verkeersaanrijdingen te voorkomen;
  - aanleg natuurvriendelijke oevers voor meer biodiversiteit water-/oeverdieren;
  - afspraken met de Wulp inz. opvang van vogels;
  - afspraken met het Knaaghof voor opvang van knaagdieren;
  - chipactie voor katten i.s.m. dierenklinieken Leeuwendaal en Eisenhower;
  - diervriendelijke overeenkomst verhuur visrecht met de Rijswijkse Hengelsport Vereniging;
  - diervriendelijke wijze plaagdieren bestrijden (eikenprocessierups, ratten, konijnen);
  - gemeentegrond omniet in gebruik geven als veeweide voor hobbydieren (schapen, geiten, runderen, paarden);
  - hanteren vleermuisprotocol bij renovaties, verbouw en nieuwbouw;
  - natuur inclusief bouwen in RijswijkBuiten met geïntegreerde broedgelegenheden voor vogels in woningen;
  - participatie in onderzoek van Hoogheemraadschap Delfland naar opkomst rivierkreeften;
  - plaatsing eendentrappetjes om verdrinking te voorkomen van jonge watervogels en andere te water geraakte dieren;
  - steriliseren / castreren en terugzetten zwervkatten i.s.m. dierenambulance Den Haag e.o.;
  - uitvoering geven aan het bijenconvenant voor welzijn honingbijen én wilde bijen.
- 104 GBR Hoe staat het met de planvoorbereiding / realisatie van de horecavoorziening in het Wilhelminapark?
- 63 Er heeft een marktconsultatie plaatsgevonden om de kennis van de ondernemers te spiegelen aan de gemeentelijke wensen ten aanzien van de horeca. De uitkomsten van deze bijeenkomst worden nu verwerkt in de aanbestedingsdocumenten. Na besluitvorming hierover in B&W is het de verwachting dat de aanbesteding voor het eind van dit jaar kan starten.

- 130 CDA De streefwaarden voor het aantal op te leveren nieuwe woningen zijn - vergeleken met de vorige begroting - sterk omhoog bijgesteld. Waar is deze hogere verwachting voor de komende jaren op gestoeld?
- 157 BVR Wilhelminapark. We transformeren het Wilhelminapark de komende jaren tot een stadspark van allure door te investeren in recreatieve verbindingen, sport –en spelvoorzieningen, gedifferentieerd groen, kunst, cultuur en evenementen en door realisatie van een horecavoorziening te faciliteren. Wanneer hoort de Raad hier iets over? Ondernemers konden zich toch al geruime tijd voor inschrijven? Hoever staat et met deze horecaontwikkeling?
- 62 GL Hoe wordt dierenwelzijn duurzaam geïntegreerd in het gemeentelijk handelen? En hoe wil het college de bewustwording van dierenwelzijn onder de inwoners van Rijswijk versterken?
- 63 De doorontwikkeling van de plannen van In de Bogaard en het Havenkwartier en de totstandkoming van het Addendum van de Toekomstvisie Plaspoelpolder geven aan dat op nog meer locaties woningbouw mogelijk is en ook in hogere dichtheden. Het gaat hier om wat in potentie mogelijk is, dus we hebben het hier nog over zachte plannen.
- 63 Verschillende deelprojecten die zorgen voor de transformatie van het Wilhelminapark worden uitvoeringsgereed gemaakt. Projecten die bijdragen aan kwaliteit van het Groen en het opruimen van overbodig asfalt starten dit jaar.
Voor wat betreft de horecavoorziening: de uitkomsten van de marktconsultatie worden nu verwerkt in de aanbestedingsdocumenten. Na besluitvorming hierover in B&W is het de verwachting dat de aanbesteding voor het eind van dit jaar kan starten.
- 64 Door dierenwelzijn te borgen in de gemeentelijke organisatie met een wethouder Dierenwelzijn, een beleidsmedewerker Dierenwelzijn en een budget Dierenwelzijn. Daarnaast met de volgende maatregelen:
- het uitvoeren van een ecologische toets bij ruimtelijke ingrepen;
  - naleving van het verbod op het verstoren van (wilde) dieren in hun leefomgeving;
  - natuur inclusief bouwen;
  - dierenwelzijn in oenschouw nemen bij maaien, baggeren en aanleg putten en riolen;
  - het beperken van lichtemissie en geluidsoverlast in groenzones.
- Communicatie en informatie over allerhande thema's die betrekking hebben op Dierenwelzijn regelmatig publiceren via diverse (social) media en door educatie programma's in onderwijs, kinderboerderijen en Natuurtuin / Blokhut.

- 63 GL Bomen en groen in balans: graag meer uitleg over 'Waar dit het ergste is, lossen we dit op.' Wat is 'het ergste'? En wie bepaalt dat? Wat als er meerdere 'ergste' situaties zijn?
- 105 GBR "We werken aan de versterking van de bewustwording over dierenwelzijn onder inwoners in Rijswijk". Wat betekent dit concreet? Hoe staat het met de evaluatie van het hondenbeleid? Is er inmiddels een Uitvoeringsplan vastgesteld bij de Nota Dierenwelzijn en kan die overlegd worden?
- 106 GBR "De uitvoering van de Frans Halskade fase 1 loopt door in 2020". Moet dit niet de Karel Doormanlaan fase 1 zijn?
- 142 WIJ. Er staat weinig tot niets inhoudelijks over riolering en waterzuivering, waarom stijgt deze post zo sterk? (50% 2018-2019 én 50% 2019-2020 → totale stijging meer dan 120% 2018-2020)
- 64 Wat onder erg verstaan wordt is benoemd in het rapport "Juiste boom op de juiste plek - Groen in balans". Aan de hand van concrete normen voor overlast (afstand tot de gevel e.d.) is bepaald in welke straten de overlast door bomen dermate ernstig is dat verwijdering van bomen gewenst is. De straten worden bij name in het rapport genoemd.
- 64 Communicatie en informatie over allerlei thema's die betrekking hebben op Dierenwelzijn regelmatig publiceren via diverse (social) media en door educatie programma's in onderwijs, kinderboerderijen en Natuurtuin / Blokhut.
- De nota "actualisering Hondenbeleid" wordt in het 4e kwartaal 2019 aangeboden.
- Zie hoofdstuk 3 Plan van Aanpak in de nota Dierenwelzijn die in 2018 en 2019 is uitgevoerd. Vierde kwartaal 2019 evalueren we de nota en komen wij met aanbevelingen.
- 64 We bedoelen hier inderdaad Karel Doormanlaan
- 64 Het rioleringsstelsel in Rijswijk is grotendeels in de jaren vijftig en zestig aangelegd en heeft haar levensduur bereikt. De gemeente staat voor een forse vervangingsopgave waardoor de gemeente extra moet investeren om de kwaliteit van het stelsel op peil te houden. Door een deel van de investeringen direct af te schrijven verminderen we de lasten voor de toekomst. Om deze reden stijgt de genoemde post. De kostenstijging is opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan die door de gemeenteraad op 8 november 2016 is vastgesteld.

- 64 GL Energie: worden er naast 'onderzoeken' en het 'betrekken en informeren van inwoners' nog andere zaken op het gebied van energie uitgevoerd? Hoe verhoudt dit zich tot "We stimuleren onder meer dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen en faciliteren eigen initiatieven van inwoners en ondernemers zo goed mogelijk" onder 'Participatie' op pagina 11?
- 65 Nadat het basisdocument Energietransitie met de raad is besproken (planning december 2019), zal de gemeente met de inwoners in gesprek gaan over het thema energie. De gemeente verkent de mogelijke duurzame alternatieven voor na het aardgas. Dat is de hoofddoelstelling voor alle wijken in Rijswijk. Wij zoeken samen met partijen naar de oplossing tegen de laagste maatschappelijke kosten. Daarover willen wij graag met inwoners in gesprek gaan. En in gesprek gaan betekent ook transparant zijn, open staan voor vragen (en zorgen) en het faciliteren van goede initiatieven. Wij stellen ons flexibel op in de aanpak om juist ook op lokale initiatieven of andere aanpalende vraagstukken te kunnen inspelen.
- 65 GL Afval: Hoe verhoudt het principe 'de vervuiler betaald' tot afvalstoffenheffing dat enkel onderscheid maakt in enkel, twee, drie of meer personen huishouding? Wil het college vanuit het principe 'de vervuiler betaald' de mogelijkheden onderzoeken hoe dit principe verder kan worden doorgevoerd? Bijvoorbeeld minder kilo minder heffing?
- 65 De combinatie van omgekeerd inzamelen met mogelijk in de toekomst nascheiding heeft de voorkeur van het college. We verwachten hiermee op termijn de doelstelling te behalen.
- 66 GL Afval: hoe gaan we komend jaar al de landelijke afvalscheidingsnorm halen?
- 65 We gaan het komend jaar de landelijke richtlijn nog niet halen. We werken er planmatig naar toe. Het verwachte scheidingspercentage hebben we weergegeven als indicator op pagina 60
- 67 GL Afval: Is het nieuwe inzamelen al ingevoerd in de Artiestenbuurt en het Stationskwartier? Zo nee, wanneer gaat dat gebeuren? Hoe ziet de planning voor het invoeren van het omgekeer inzamelen er verder uit? Wat zijn de komende buurten voor de aankomende jaren en hoe worden deze bepaald?
- 65 In beide buurten wordt dit momenteel ingevoerd. De voorbereidingen voor Villapark Eikelenburgh en de Muziekbuurten zijn in volle gang. Gemiddeld vormen we ieder jaar 2 buurten om.
- 68 GL Wanneer is het onderzoeken welke maatregelen, zoals milieuzones, bijdragen aan een verbetering van de lokale luchtkwaliteit afgerond?
- 65 Het onderzoek naar maatregelen die de lokale luchtkwaliteit verbeteren is integraal onderdeel van het Luchtkwaliteitsplan. Planning is dat dit plan is in december in concept gereed is.
- 69 GL Verbeteren milieukwaliteit: in Den Haag mogen vanaf 1 december 2020 brom- en snorfietsen van voor 2011 de hele stad niet meer in en vanaf 2021 komt er in het centrum van Den Haag een milieuzone waar dieselauto's die ouder zijn dan zestien jaar niet mogen rijden. Gaat Rijswijk daarbij aansluiten?
- 65 Wij sluiten dit niet uit. Alleen geven wij momenteel eerst prioriteit aan het opstellen van het Luchtkwaliteitsplan en richten wij ons op de landelijke ontwikkelingen rond Schone Lucht en de mogelijkheden daarvan voor Rijswijk.

- 107 GBR “We werken toe naar de landelijke afvalscheidingsnorm, hetgeen neerkomt op circa 100 kg restafval per persoon per jaar”. Volgens de indicatoren gaan wij dat niet halen. Hoe verhoudt deze ontwikkeling zich tov de landelijke ontwikkelingen/prognoses?
- 147 BVR Afval.Het Collegee werkt aan de landelijke afvalscheidingsnorm. Er zijn grote ontwikkelingen gaande met betrekking tot nascheiding van afval. Waarom worden deze ontwikkelingen niet meegenomen?
- 148 BVR Verbeteren milieukwaliteit. U stimuleert om daken te vervangen door groene daken. BvR neemt aan dat het hier niet gaat om groengeschilderde dakpannen maar z.g. sedum daken, waar zowel in de Bogaard en Esdoornstraat teleurstellende en kostbare ervaringen mee zijn opgedaan. Waarom gaat u dan door met het stimuleren van deze dakbedekking?
- 65 We volgen de ontwikkelingen op het gebied van afvalscheiding. Het verwachte scheidingspercentage hebben we weergegeven als indicator op pagina 60. Dit is een reële inschatting op wat haalbaar is in Rijswijk.
- 65 De combinatie van omgekeerd inzamelen met in de toekomst mogelijk nascheiding heeft de voorkeur van het college. We gaan nascheiding verder onderzoeken.
- 65 Het groene dak bij In de Bogaard is niet van de gemeente. Het project Ottoburg in de Esdoornstraat was innovatief. We hebben bij het project last gehad van zowel vorst in het beginstadium als droogte in een later stadium. Er ligt nu een dak waarbij we mogelijk toekomstig uitdrogen voorkomen door bewatering via bedruppeling. Wij zien dat niet als een teleurstellende ervaring. De kosten vielen grotendeels onder de garantie. Deze ervaringen nemen wij uiteraard mee bij de aanleg van nieuwe groene daken bij ons vastgoed. De genoemde actie betreft het stimuleren van groene daken bij particulieren.

149 BVR   Verbetering milieukwaliteit.. Het college overweegt milieuzones in Rijswijk uit te breiden. Uit antwoorden vn schriftelijke vragen van Groen Links heeft u geantwoord dat “uit de monitoringstool Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit “gebleken is dat de luchtkwaliteit in onze gemeente is verbeterd. Hoewel nergens op de site van de Gemeente Rijswijk te vinden is aan welke specificaties vrachtauto’s moeten voldoen geldt dit in de praktijk voor zeer oude vrachtauto’s van voor 2001. Deze zijn vrijwel allemaal vervangen voor moderne vrachtauto’s met Euro 5 en momenteel Euro 6 motoren die niet vallen onder de bekende milieuzones in Nederland. Gelet op deze feitelijkheden, acht u het zinvol om deze zones uit te breiden, zonder enige onderbouwing dat dit zal leiden naar een verminderde schadelijke uitstoot?

65 Op de gemeente website <https://www.rijswijk.nl/ondernemers/producten/milieuzone> staat de informatie over het ontheffingenbeleid voor de milieuzone Rijswijk en hoe een ontheffing kan worden aangevraagd. Onder het kopje “direct regelen” wordt het kenteken van de vrachtauto ingevoerd waarna eerst een automatische check of de vrachtauto voldoet aan de toegangseisen plaatsvindt. Op de landelijke website voor milieuzones (<https://www.milieuzones.nl/>) staat algemene informatie over de milieuzones waaronder de uitleg over het toegangsregime van milieuzones voor vrachtauto’s. Op onze website staat een link naar deze landelijke website voor milieuzones. De informatie over type vrachtauto is niet vermeld op de gemeentelijke website omdat het kan zijn dat de euroklasse van een vrachtauto niet geregistreerd is, dan moet via de “datum eerste toelating” bepaald worden welke euroklasse de vrachtauto heeft. Op de landelijke website is het systeem uitgelegd in een tabel. Milieuzones zullen blijven bestaan en er zullen landelijk zelfs milieuzones bij komen omdat er nog steeds grote aantallen vrachtauto’s zijn van euroklasse III en lager. In Rijswijk zijn er dagelijks aanvragen voor dagontheffing en een aantal langdurige ontheffingen. Zolang er nog vervuilende vrachtauto’s rijden, is het zinvol om de milieuzone in stand te houden. Het is in Rijswijk een lokale maatregel die nodig is om te kunnen voldoen aan de Europese luchtkwaliteitsnormen. Per 1 januari 2022 wijzigt het toegangsregime voor milieuzones voor vrachtauto’s naar euroklasse 6. Dit in het kader van het landelijk beleid harmonisatie milieuzones.

- 158 BVR Huis van de Stad. Het College komt met een voorstel voor de buitenruimte met een oplossing voor de parkeerproblematiek in Te Werve, waar de druk, ondanks een mogelijke invoering van betaald parkeren, daar enorm zal toenemen waardoor de leefbaarheid zal afnemen . Neemt het College hierbij de bouw van een parkeergarage onder de stadhuisvijver ten behoeve van het huis van de Stad en Schouwborg ook mee? Zoals bekend is de stadhuisvijver in een deplorabele toestand en zal zeker toch moeten worden gerenoveerd.
- 70 GL Welke maatregelen (niet onderzoeken of verkenningen zijnde) worden nu al getroffen in het kader van het klimaatakkoord? En welke gaat het college het aankomende jaar treffen?
- 65 wij zijn momenteel bezig met het opstellen van een plan van aanpak voor de wijze waarop wij een integrale kwaliteitsimpuls kunnen geven aan het openbaar gebied rondom (en tussen) het toekomstige Huis van de Stad en de Rijswijkse Schouwborg. Daarmee geven wij invulling aan de motie van de fractie van BVR en aan de motie van Wij. & Rijswijks Belang die door ons tijdens de behandeling van het laatste voorstel over het Huis van de Stad op 21 mei jl. zijn overgenomen. In dit plan van aanpak incorporeren wij tevens de ambitie uit ons coalitieakkoord m.b.t. (dit deel van) de Landgoederenzone en de periodieke evaluatie van het betaald parkeerregime in deze omgeving. Eén van de uitgangspunten voor de kwaliteitsimpuls is dat de parkeer- en verkeersdruk op de omliggende straten/wijken binnen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders blijft. Welke oplossingen daarvoor nodig zijn is onderdeel van het onderzoek dat in het kader van het plan van aanpak wordt uitgevoerd.
- 66 In de begroting staan de doelstellingen en de maatregelen. Naast onderzoek en verkenningen op de uiteenlopende thema's zijn in het investeringsplan 2020-2023 de concrete investeringen opgenomen. Voor Rijswijk vanuit het Klimaatakkoord o.a. het stimuleren van de fiets en uitbreiding van de laadinfrastructuur (thema mobiliteit). De medewerking aan de Regionale energiestrategie, het toewerken naar de Transitievisie warmte en de inventarisatie van het gemeentelijk vastgoed voor het meerjaren duurzaam onderhoud vallen verkenningen binnen het thema bebouwde omgeving.

71 GL “in het kader van de sanering van A en B-lijsten” Wat wordt hiermee bedoeld?

72 GL Omgevingswet: participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Waar is de ambitie om de nieuwe Omgevingswet een voorbeeld voor participatie te maken?

66 Dit zijn de geluidsaneringsituaties die de gemeente heeft gemeld bij het Bureau sanering verkeerslawaaai (de lijsten heten tegenwoordig ‘Saneringsvoorraad’).

Achtergrond informatie: Rijswijk heeft eind jaren 90 woningen gemeld bij het Bureau sanering verkeerslawaaai. De A-lijst zijn woningen met een geluidbelasting aan de gevel tussen de 65-70dB (A) en deze zijn in Rijswijk bijna allemaal gesaneerd. De B-lijst zijn woningen met een geluidbelasting aan de gevel tussen de 60-65dB (B). Een groot deel van de lijst is nog niet gesaneerd. Er is subsidie voor sanering van de Steenlaan en Lindelaan. Voor de overige woningen zal voor 1-2-2020 subsidie worden aangevraagd.

66 Vanuit de insteek ‘basis op orde’ richten we ons op dit moment vooral op wat nodig is een aanvraag Omgevingsvergunning per 1 januari 2021 te kunnen behandelen. Voor de vergunningverlening geldt een ‘aanvraagvereiste participatie’. Dit betekent dat de initiatiefnemer moet aangeven of en zo ja hoe hij aan participatie heeft gedaan. De initiatiefnemer is niet alleen vrij het participatieproces naar eigen inzichten vorm te geven, maar behoudt ook de vrijheid hieraan geen toepassing te geven.

Tegelijkertijd ontwikkelen we handvatten voor participatie om alle initiatiefnemers (inclusief de gemeentelijke organisatie) te stimuleren bij het inrichten van participatieprocessen, werken hierbij samen met onder meer de VNG en betrekken diverse belanghebbenden. Er is ook contact met het Bureau van de Nationale Ombudsman. Dit sluit aan bij onze brede ambitie op het terrein van participatie, breder dan alleen de Omgevingswet. Het is onze bedoeling deze handvatten ook in te gaan zetten bij initiatieven die worden ingediend binnen het kader van de Omgevingswet.

- 73 GL 'We gebruiken de mogelijkheden van de nieuwe Omgevingswet om bij te dragen aan de verbetering van onze leefomgeving en de bescherming van de gezondheid en veiligheid van onze inwoners.'
Kunnen we concrete voorbeelden krijgen hoe het college de Omgevingswet wil inzetten voor de volksgezondheid?
- 188 VVD Er komt nieuwe pilot mbt Omgevingswet. Die was er toch al?
- 131 CDA Waarom is de post 5600 openbaar groen en openluchtrecreatie structureel 1 a 2 ton hoger geraamd in deze meerjarenbegroting vergeleken met die van vorig jaar?
- 143 WIJ. Waarom gaat de Rioolheffing sterk omhoog? Onderbouwing mist.
- 189 VVD Wanneer hoort de Raad weer eens iets over voortgang Huis van de Stad?
- 289 D66 Wordt bij de herinrichting van de openbare speelplekken naast groen en duurzaamheid ook gekeken naar de rol die water bij de (her)inrichting bij kan spelen?
- 66 Gezondheid krijgt een plaats in Omgevingsplannen. Anders dan nu in bestemmingsplannen waar dat niet het geval is. Het onderwerp gezondheid wordt meegenomen in de oefening die we houden met een fictief omgevingsplan. Ook hebben we contact met de GGD over hoe het onderwerp Gezondheid vorm te geven in relatie met de Omgevingswet. Concrete praktijkvoorbeelden zijn er nog niet.
- 66 We oefenen nu met het opstellen van een fictief omgevingsplan. Om ervaring op te doen met het opnemen van onderwerpen als Veiligheid en Gezondheid, en antwoord te geven op de vraag hoe ruim of beperkend de regels in een Omgevingsplan zouden kunnen zijn. Daaropvolgend willen we gaan oefenen in een werkelijke situatie. Dat staat voor 2020 op het programma.
- 67 Voor de jaarschijf 2020 is de inflatiecorrectie toegepast op de budgetten, waardoor deze hoger zijn. Vanaf de jaarschijf 2021 zijn er vooral hogere kapitaallasten vanwege investeringen in het Wilhelminapark.
- 67 Rioolheffing wordt geheven om de kosten van het beheer en onderhoud van de afvoersystemen van afvalwater, hemelwater en grondwater te dekken. De kosten voor het beheer en onderhoud zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Het rioleringsstelsel in Rijswijk is grotendeels in de jaren vijftig en zestig aangelegd en heeft haar technische levensduur bereikt. De gemeente is bezig met een forse opgave om de riolering weer op peil te brengen.
- 67 U heeft recent een raadsinformatiebrief van ons ontvangen met de laatste stand van zaken over het Huis van de Stad. Momenteel werken wij aan de halfjaarlijkse voortgangsrapportage, een en ander zoals de Procedureregeling Grote Projecten voorschrijft.
- 67 Ja. Klimaatadaptatie draagt bij aan een waardevolle leefomgeving. Bij (her)inrichting nemen wij via vergroening klimaatadaptatieve maatregelen mee en vervangen wij bijvoorbeeld waar mogelijk overbodige verharding bij speeltuinen.

108 GBR Er wordt een investeringsbedrag van € 300.000 opgenomen in het IP voor de inrichting van het Hof van Sion. Waarom wordt deze investering via het IP verantwoord? Zijn er mogelijkheden voor (provinciale) subsidies/sponsoring voor deze werkzaamheden?

132 CDA Waarom is de post 8210 Wijkontwikkeling structureel hoger geraamd dan in de meerjarenbegroting van vorig jaar?

229 PVDA Programma Wonen en Leven: 8320 Grondexploitatie RWB. Waarom zijn de Baten voor al deze jaren lager dan onze Lasten.

68 Dit betreft uitgaven die ihkv het participatietraject met de omgeving voor het Hof van Sion zijn opgesteld, welke voortvloeien uit het participatiebeleid. Het heeft een bovenwijks karakter en is niet alleen voor deze wijk bedoeld. In de grondexploitatie zijn deze kosten niet voorzien. Dit valt niet onder een subsidieregeling van de provincie.

68 De hogere raming wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere kapitaallasten vanwege investeringen in wijkverbetering in Te Werve.

68 De extra personeelslasten, welke het gevolg zijn van het generatiepact, zijn in de begroting niet meegenomen in het activeren van de boekwaarde van de grondexploitatie.

algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en overhead

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
137	WIJ.	Een heldere opstelling van de overheadkosten ontbreekt. Aangegeven wordt dat dit in de paragraaf "bedrijfsvoering" zou worden gedaan maar ook daar wordt geen overzicht aangetroffen. De overhead van de gemeente bedraagt in 2020 begroot zo'n 25% van het geheel!	72	In overhead staat dat er een overzicht van het totale apparaat en onderverdeling naar de verschillende organisatieonderdelen is opgenomen. Dit is de staat van personele lasten en staat ook in de paragraaf Bedrijfsvoering Blz 90.
109	GBR	Is er een landelijke benchmark voor de overhead beleidsindicatoren en zo ja, hoe verhoudt Rijswijk zich hier daar toe?	73	De invoering van het aparte onderdeel overhead is pas 2017 ingevoerd. Gebleken is dat overhead tussen gemeenten (nog) lastig vergelijkbaar is. Uit een vorig jaar gehouden inventarisatie onder 25 gemeenten blijkt dat de overheadpercentages van de gemeenten sterk uiteenlopen. De waarschijnlijke oorzaak van die verschillen zit in het hanteren van verschillende rekenmethoden. Ook ontstaan er verschillen doordat sommige gemeenten bepaalde taken hebben uitbesteed in een gemeenschappelijke regeling, terwijl andere gemeenten die taken zelf uitvoeren.

paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
74	GL	Waarom is er voor gekozen om slechts een top 5 van financiële risico's weer te geven?	76	De top 5 geeft de belangrijkste risico's weer met de mogelijk grootste financiële gevolgen. De top 5 van risico's telt op tot meer dan € 7 mln. De risico's 6 t/m 10 tellen op tot minder dan € 2 mln.
278	D66	Risico WMO & Jeugd wordt gesteld op 2 mln. Is dit niet erg laag gezien tekorten jeugdzorg (hoger dan 2 miljoen?). Hoe kan het risico slechts op dit bedrag zijn vastgesteld?	76	Door de bijstellingen van de algemene uitkering met betrekking tot de de middelen voor Jeugdzorg is het te verwachten tekort in de jaren 2020 tm 2023 lager uitgekomen dan 2 miljoen. Het risico is hierop aangepast. Het inschatten van de risico's is ook een vast onderdeel van de halfjaarrapportages. Indien op enig moment de verwachting bijgesteld moet worden zal ook het risico aangepast worden.
190	VVD	Weerstandvermogen zakt van 2,35 naar 1,49 U noemt dat Ruim voldoende. Maar volgens het staatje op pag 78 begint ruim voldoende bij 1,40. Kunt u dan niet beter zeggen dat het weerstandsvermogen Voldoende is?	78	De betekenis ruim voldoende wordt toegekend bij een ratio weerstandsvermogen van tussen de 1,4 en 2. De betekenis voldoende wordt toegekend bij een ratio van tussen de 1 en 1,4. Rijswijk heeft een ratio weerstandsvermogen van 1,49 en valt daarmee in de categorie ruim voldoende.
133	CDA	Wat veroorzaakt de dip in 2019 bij de schuldquote grondexploitatie?	79	De schuldquote van de begroting 2019 is gebaseerd op de GREX 6e Herziening RijswijkBuiten. In deze GREX werd uitgegaan van een lagere boekwaarde per ultimo 2019. De financieringsbehoefte is daardoor ook lager ingeschat.
252	RB	Waarschijnlijk leveren de Eneco aandelen ong 40 miljoen op ? Mochten ze verkocht worden dan krijgen we eenmalig een bedrag maar geen dividend meer hoe gaan we dit opvangen ? Veel verlies door grondexploitatie Rijswijk buiten Hoe gaan we dit in de toekomst beter opvangen ? Van tevoren misschien met partijen overleggen ?	79	De dividendderving ad € 864.000 is structureel vanaf 2021 in de begroting opgenomen. Dus gedekt binnen de huidige meerjarenbegroting. Het verlies in de grondexploitatie RijswijkBuiten is het gevolg van een vertraging ontstaan door het door DSM ingediende bezwaar tegen het bestemmingsplan. Met DSM vindt overleg plaats om toekomstige bezwaren te voorkomen.

paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
--------	--------	-------	-----------	----------

75	GL	Visie op kapitaalgoederen: "met elkaar gaan we de basis vaststellen" wie wordt bedoeld met elkaar? En hoe wordt dit bereikt?	81	Met elkaar wordt bedoeld college en raad. We gaan een integraal beheerplan met een visie opstellen. In aanloop van de besluitvorming van dit plan willen we met u in gesprek over de doelen, waarden en onderhoudsniveau's.
76	GL	Verduurzaming en innovatie in het beheer van kapitaalgoederen: in hoeverre is in aanbestedingen het beslissingscriterium duurzaamheid meegenomen? En hoe zwaarwegend is deze?	81	In ons inkoopproces hebben we de duurzaamheidcriteria opgenomen. De weging is afhankelijk van de soort opdracht.
77	GL	Areaal gegevens: waarom 'ten opzichte van 2018' zoals ook al het geval was in de begroting 2019-2022? Hoe kan het dat het aantal bomen exact hetzelfde is als in de begroting 2019-2022? Hoe kan het dat het wateroppervlak van 75 ha in begroting 2019-2022 naar 89 ha in deze begroting is gegaan? Waarom worden doorgaande wegen en pleinen nu in ha en niet meer in km uitgedrukt?	82	De cijfers in de begroting zijn gebaseerd op ons digitaal systeem. Afgelopen jaar is ons systeem bijgewerkt. Dit heeft geleid tot verandering in de getallen. De getallen zijn indicatief. Verschillen met werkelijke aantallen buiten zijn niet uit te sluiten.
78	GL	Openbare verlichting: hoeveel procent van het gemeentelijk elektriciteitsgebruik is toe te schrijven aan straatverlichting?	83	Dit is onbekend. Het lukt ons niet om binnen de termijn van deze vragen een antwoord te geven. We weten wel dat verlichting een van de grotere posten is.
279	D66	Er behoren 15 woningen en 5 winkelpanden aan de gemeente, Waarom worden deze panden aangehouden? Met welk doel?	83	Het beleid is deze panden af te stoten zodra deze niet meer verhuurd worden en geen strategisch belang hebben om in eigendom te behouden voor de gemeente.
110	GBR	"Een deel van deze investeringen verdient zich op de lange termijn terug door lagere energiekosten en/of lagere onderhoudskosten. De financiële consequenties op dit vlak hebben we nog niet in beeld." Om welke onderdelen van de investeringen gaat dit dan en worden de financiële consequenties nog wel in beeld gebracht en zo ja wanneer?	84	Verduurzaming vindt plaats binnen het huidige budget. Wanneer we iets vervangen kiezen we voor een duurzame oplossing. Om meer te verduurzamen zijn forse investeringen nodig. Mogelijk is een deel terug te verdienen via lagere energie- en onderhoudskosten.

150	BVR	Renovatieprogramma nutsleidingen door bedrijven. De komende jaren worden veel verouderde kabels en leidingen vervangen. De Gemeente zal trachten de werkzaamheden zoveel mogelijk te coördineren. De internetverbindingen zijn momenteel hopeloos verouderd. Betreft het College hierbij ook de Telecombedrijven om in Rijswijk een glasvezelnetwerk aan te leggen?	84	Ja. We hebben structureel overleg met alle kabelexploitanten waaronder de partijen die glasvezel aanleggen.
253	RB	Openbreken wegdek ivm straatverlichting Gaan we dit ook in beter overleg doen? ivm meerdere problemen die dan in een keer opgelost kunnen worden bv met meteen de boomwortels erbij ?De weg hoeft dan maar een keer open.	84	Waar mogelijk en noodzakelijk combineren we de werkzaamheden in de openbare ruimte.
230	PVDA	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen: Beschikbare investeringsbudgetten: Wegen. Dit is inclusief Beatrixlaan? En exclusief eventuele bijdrage op deze investeringen?	87	Het bedrag is inclusief de onderhoudswerkzaamheden aan de Beatrixlaan en exclusief de eventuele bijdragen.

paragraaf bedrijfsvoering

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
191	VVD	Het verzuimcijfer in Rijswijk stabiel rond 5,5%Waarom is de gewenste norm van 3,6% niet haalbaar?	89	We zien dat het % langdurig verzuim toeneemt, wat invloed heeft op het totale verzuimcijfer. Een van de oorzaken ligt bij de hoge gemiddelde leeftijd van ons personeel. Gemiddeld genomen melden oudere werknemers zich minder vaak ziek, maar als ze zich ziek melden dan is het vaak voor een langere tijd. Dat maakt het lastiger om het ziekteverzuimpercentage te verlagen. We zien een stijgend verzuimpercentage ook landelijk en in de monitor van het A&O fonds terug. We hebben daarom gekozen voor nog steeds ambitieuze en meer haalbare steefcijfers voor de komende jaren.
254	RB	Wat gaat u eraan doen om het inhuren van externen te beperken?	89	Per kwartaal wordt afgesproken welke inhuur kan worden beëindigd en welke inhuur moet doorlopen. Daarnaast starten we in 2020 met recruitment op een aantal moeilijk te vervullen vacatures (één reden voor inhuur).
231	PVDA	Paragraaf bedrijfsvoering: Personeel. Rijswijkbuiten. Worden de personele lasten van ruim 850k€ gedekt uit de inkomsten van RWB?	90	Kosten van personeel RijswijkBuiten wordt gedekt vanuit de exploitatie RijswijkBuiten

232 PVDA Indicator bedrijfsvoering: Werkplekindex. Hoeveel werknemers staan er tegenover deze index? Hoeveel werknemers zijn er en hoeveel werkplekken? Hoeveel werknemers hebben een één op één vast werkplek? Tellen vergaderplekken ook (deels) mee als werkplek?

93 In totaal had de gemeente 618 medewerkers (per 20 juni 2019, inclusief medewerkers op de Werf, bij het WSP en Rijswijk Buiten). Op dat moment waren er 400 standaard werkplekken ter beschikking aangevuld met een breed scala aan extra werkplekken, informele werkplekmogelijkheden (zoals het Werkc@fe) en vergadermogelijkheden. Voor alle medewerkers geldt dat zij geen eigen persoonlijke werkplekken hebben, tenzij dit in onderling overleg zo is afgesproken. Vergaderplekken tellen niet mee in het aantal beschikbare werkplekken, maar zijn bovenop het aantal standaardwerkplekken beschikbaar.

paragraaf verbonden partijen

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
111	GBR	Bij de paragraaf Verbonden Partijen wordt de Stichting Business Park Haaglanden gemist. Waarom is deze niet opgenomen?	96	Deze constatering is juist. De gemeente heeft een financieel en een bestuurlijk belang in deze stichting en daarom had deze moeten worden opgenomen in de paragraaf Verbonden Partijen.
165	BVR	ENECO. : in de begroting is rekening gehouden met het wegvallen van het dividend. Waar kan het geschat te ontvangen kapitaal worden teruggevonden?	98	De verkoopopbrengst van de Eneco-aandelen is nog niet als baat in de begroting opgenomen. De huidige verwachting is dat de geselecteerde koper eind 2019 bekend zal zijn en kort daarna aan de aandeelhouders zal worden voorgelegd voor een definitief besluit. Na besluitvorming zal dit in een begrotingswijziging worden verwerkt.

paragraaf grondbeleid

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
--------	--------	-------	-----------	----------

255	RB	welke vormen van grondbeleid zijn er binnen Gemeente Rijswijk? wat wordt er verstaan onder maatschappelijk gewenst grondgebruik?- wat wordt er verstaan onder bestuurlijk en maatschappelijk gedragen ruimtelijke (gebied) ontwikkelingen en projecten?- wat zijn de risico's van ruimtelijke ontwikkelingen?- wat zijn de uitgangspunten dan van de Wro?	106	Actief en passief (of faciliterend) grondbeleid. Met maatschappelijk gewenst grondgebruik wordt bedoeld dat de grond aangewend wordt ten behoeve van de behoeften van de burgers en de ondernemers. Bestuurlijk en maatschappelijk gedragen ruimtelijke (gebied)ontwikkelingen en projecten betekent dat deze ontwikkelingen draagvlak hebben bij de burgers en ondernemers. De risico's van ruimtelijke ontwikkelingen zijn divers zoals dat ontwikkelingen financieel niet haalbaar blijken, faillissementen van ontwikkelaars, dat het aanbod niet meer aansluit bij de vraag door de lange doorlooptijd die projecten kunnen hebben. De uitgangspunten van de Wro zijn het juridisch financieel kader bepaald wordt voor de ruimtelijke ontwikkelingen.
256	RB	*Strategische grond Blz. 107/108 -Benedictuslocatie: nu er door de Raad van State geen vergunning verleend wordt om te bouwen op deze locatie, wat zijn nu de gevolgen verder voor deze grond behalve vertraging? https://rijswijksdagblad.nl/.../vertraging-bouw-benedictusloca...	107	Door de vertraging komen de opbrengsten uit de grondverkoop later binnen.
257	RB	LGZ (LandGoederenZone)de Opperd - wanneer kan de Raad het beeldkwaliteitsplan tegemoet zien? En wanneer wordt er een cultuurhistorische en landschappelijke analyse uitgevoerd?	108	De ontwikkeling van de locatie staat niet hoog op onze prioriteitenlijst. Een nadere planning is nog niet te geven.

paragraaf lokale heffingen

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
79	GL	Beleidsuitgangspunten: wat is belangrijker voor dit college: onder het gemiddelde van Haaglanden blijven qua lastendruk of OZB verhogen om onvoorziene tekorten in sociaal domein en grondexploitatie op te vangen?	109	Het streven blijft om de lastendruk onder het gemiddelde van Haaglanden te houden. De OZB wordt alleen verhoogd als laatste middel, als dit noodzakelijk is voor de financiering van onvoorziene tekorten bijvoorbeeld bij de decentralisatie-uitkeringen in het sociaal domein of op de grondexploitatie.

112	GBR	Hoe realistisch zijn de OZB-inkomsten voor niet-woningen nu geraamd voor 2020 met inachtneming van het groot aantal bezwaren in 2019 op de aanslagen?	109	Het tarief voor OZB niet-woningen wordt bepaald door de geraamde opbrengst af te zetten tegen de totale geraamde WOZ waarde voor 2020. Bij deze berekening wordt rekening gehouden met een bepaald percentage aan (toegekende) bezwaren. Dit blijft echter een raming.
80	GL	Afvalstoffenheffing: wat is het percentage kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing in 2019?	111	82,79%
258	RB	Kan u uitleggen waarom de OZB voor een éénpersoonshuishouden gelijk ligt als dat voor een twee- of drie of meer persoonshuishouden? Zijn de lasten niet te hoog voor een éénpersoonshuishouden t.o.v. een meer persoonshuishouden? Bovenstaande vragen ook geldt voor de Rioolheffing? Waarom is deze gelijk voor een éénpersoonshuishouden t.o.v. een meerpersoonshuishouden?	111	Artikel 220f van de Gemeentewet bepaalt dat het tarief voor OZB een percentage is van de WOZ-waarde. Voor rioolheffing geldt voor de gebruikersheffing dat het tarief afhankelijk is van het watergebruik. Hierbij is een drempelwaarde van 500m3 vastgesteld.
233	PVDA	Bijlage Paragraaf Lokale Heffingen: Versnelde afschrijvingen. Waarom versneld afschrijven?	117	In principe worden investeringen direct afgeboekt (= niet geactiveerd, waardoor rente-, en afschrijvingslasten worden beperkt). Wanneer in enig jaar de te innen rioolheffing lager is dan de lasten, wordt in dat jaar de investering toch geactiveerd, waardoor rente- en afschrijvingslasten over meerdere jaren worden betaald (RVST 16 032 Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016 2020). In de praktijk betekent dit dat bij de jaarrekening wordt bepaald welk deel van de investeringen direct kan worden afgeboekt (versneld afgeschreven) en welk deel wordt geactiveerd.

134	CDA	Wat is het beleid bij toewijzing van standplaatsen op de markt in Oud Rijswijk; opvallend is namelijk dat een aantal uitbaters een tweede kraam hebben kunnen openen om daarmee (naar eigen zeggen) concurrentie weg te houden.	119	Er is een wachtlijst. Bij vrijkomen van ruimte voor een standplaats op de markt wordt gekeken wie er binnen de vrijgekomen branche aan de beurt is. Er is geen actieve sturing op het voorkomen van het gestelde. Er wordt binnenkort waarschijnlijk gestart met een nieuw marktreglement. Daarin kan worden verkend of en hoe dit op te nemen. Overigens herkennen wij de gestelde situatie als zodanig niet.
293	OR	We horen graag hoe het niet wijzigen van de parkeertarieven bijdraagt aan rust in het parkeerbeleid, als deze toch al veranderd dient te worden.	114	Wij houden u op de hoogte als de adviezen van de werkgroepen uit de wijken beschikbaar zijn en dit zal ook onderwerp van gesprek zijn als we met de raad voorstellen met betrekking tot het toekomstige parkeerbeleid bespreken.

paragraaf financiering

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
234	PVDA	Paragraaf Financiering : Opbrengsten Verkoop aandelen ENECO. "Gevolg over andere besluiten, hier bestedingen genoemd, zullen we dan specifiek weer een financieringsbesluit moeten nemen". Waarom zet het college hier niet neer in duidelijke taal waar het op neer komt "Het Huis van de Stad gaan financieren met de verkoop van de ENECO aandelen"?	121	Investerings worden gefinancierd (betaald) met leningen met verschillende looptijden en rentepercentages. Naast dit financieringsmiddel worden de algemene reserve en de bestemmingsreserves ook ingezet als financieringsmiddel. Er zijn geen specifieke financieringsmiddelen die gekoppeld zijn aan bepaalde investeringen. Met uitzondering van RijswijkBuiten, omdat deze grondexploitatie een specifieke financiering vereist doordat een grondexploitatie zich moeilijk laat voorspellen in looptijd en omvang.
259	RB	Opbrengst verkoop aandelen Eneco De verkoopopbrengst wordt gebruikt als financieringskosten totdat over de besteding een besluit is genomen. * 4. Bouw Huis van de Stad en overige investeringen..... en de ontvangen gelden van Eneco etcetra...Wanneer is het besluit genomen dat de ontvangen gelden van Eneco meegenomen worden in de financiering van het Huis van de Stad? (Lezend punt 2 t.o.v. punt 4!?)	121	In het jaar dat de opbrengst Eneco wordt ontvangen, vindt via het rekeningsaldo een toevoeging plaats aan de algemene reserve. De algemene reserve is een financieringsmiddel dat gebruikt wordt om nieuwe investeringen te kunnen betalen. Het besluit om nieuwe investeringen te doen, vereist ook financiering.

81	GL	Hoe wordt een lening een "verzekering voor de toekomst met een negatieve premie"?	122	Een extra lening met een looptijd van 10 jaar kan soms met negatieve rente afgesloten worden. Dit betekent dat er geen rentekosten betaald worden. Extra financieringsmiddelen voor RijswijkBuiten geven zekerheid voor de toekomst in het geval dat er stagnaties optreden in de verkoop van de gronden. Stagnaties kosten dan geen extra rente.
113	GBR	Hoe hoog is de negatieve premie qua bedrag voor de aanvullende lening van € 20 mio voor RijswijkBuiten en komt deze premie ten gunste van de grex	122	Medio oktober bedraagt de rente voor 10-jarige fixe leningen circa 0%.
235	PVDA	Huis van de Stad: Afschrijftermijn is gesteld op een erg lang termijn. Nu rekenen met een lage korte termijn rente (en later de lasten hebben van afsluiten tegen hogere rente) is jezelf op korte termijn rijk rekenen met het risico dat je de rentekorting nu gaat uitgeven. Wat is de vergelijking van TCO tegen eerst goedkoop kort en later duur kort tegen vast lang laag rentepercentage? Wordt de begrote rentevoordeel gereserveerd voor toekomstige rentestijgingen?	123	Diverse investeringen w.o. Huis van de Stad worden gefinancierd met een lening met een looptijd van 30 tot 50 jaar. De exacte voorwaarden voor deze lening qua looptijd en aflossingsbedrag zijn nog niet gedefinieerd.

paragraaf duurzaamheid

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
82	GL	"Het college verschuift zijn aandacht (...) naar de echte uitvoering van de duurzaamheidsambities." Hoe verhoudt deze zin zich tot de tekst onder 'Energie' bij 'Doelstelling 5' in het 'Programma Wonen en leven' op blz. 65 waar alleen wordt gesproken over onderzoeken en verkennen?	130	Doelstelling 5 gaat over een vijftal onderwerpen, waarvan energie er een van is. De overige onderwerpen onder doelstelling 5 en de onderdelen uit de paragraaf Duurzaamheid kennen op dit moment al meer tastbare of zichtbare doelen. En zichtbaarheid is van belang om inwoners mee te nemen in ontwikkelingen. De opgave om de bestaande vastgoedvoorraad van een duurzame alternatieve energievoorziening in plaats van aardgas te voorzien is, op een enkel gebouw na, nog niet in gang te zetten. Dat onderdeel bestaat vooral uit verkenningen en onderzoek die input geven aan de Transitievisie warmte, welke in 2021 gereed moet zijn. Verkenningen zijn in de regel abstract en minder tastbaar.
192	VVD	We investeren in fietsroutes. Speelt de verkeersveiligheid bij de inrichting van de routes een belangrijke rol?	130	Verkeersveiligheid is onderwerp van elk ontwerp.

193	VVD	Wanneer begint de bouw van de sporthal?	131	Eind 2019 zal gestart worden met de bouw van het sportcomplex
236	PVDA	Duurzaamheid. Stedelijke ontwikkelingen. Hoe gaan we zorgen dat het welzijn van de bewoners die bij de Boogaard gaan wonen geborgd is op onderwerpen als geluidsoverlast en andere milieu aspecten? Welke tegoeden gaan we daarvoor reserveren?	131	Duurzaamheidsmaatregelen, maar ook bijvoorbeeld geluidwerende maatregelen, waar nodig, maken onderdeel uit van het eisenpakket dat aan ontwikkelaars wordt meegegeven bij de ontwikkeling van woningen op hun plot. Kosten hiervan komen dan ook voor rekening van deze eigenaren. Vanuit de gemeente worden hiervoor in beginsel geen tegoeden gereserveerd.
83	GL	Doelstelling 5. Verduurzaming en Klimaat: "Daarnaast is het verduurzamen van bestaand vastgoed een belangrijke opgave". Wat wordt er aan 'echte uitvoering' (zoals deze paragraaf openende) gedaan in het aankomende jaar en de drie jaren daarna op deze belangrijke opgave?	132	In 2020 zijn geen extra investeringen gepland t.b.v. verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Voor vervangingsinvesteringen die vanuit de voorziening Meerjarenonderhoud Welzijn-, Cultuur- en Sportaccommodaties worden bekostigd geldt dat de meest duurzame oplossing altijd de voorkeur geniet.
84	GL	Paragraaf Duurzaamheid, kop 'Paragraaf RijswijkBuiten': waarom worden hier geen acties op het gebied van sociale duurzaamheid (people van people, planet, profit), zoals collectieve diensten, genoemd?	133	Sociale duurzaamheid is nog in bewerking. Voorbeeld van collectieve dienst die in eerste aanleg zal worden bevorderd is autodeling in Parkrijk, bij succes door te zetten op termijn in deelgebied Pasgeld.

paragraaf RijswijkBuiten

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
85	GL	Doelstellingen RijswijkBuiten: waar komt de op de vorige pagina genoemde voldoende voorzieningen op het gebied van detailhandel terug?	135	De voorzieningen op het gebied van detailhandel vallen onder de doelstelling "Ruimtelijke en stedenbouwkundige inpassing van maatschappelijke voorzieningen". Er wordt een supermarkt in Parkrijk in de Spoorzone voorzien.
86	GL	Doelstelling 4: wat wordt bedoeld met leefomgeving waarbij de mobiliteit minimaal is?	135	Bij de mobiliteit wordt ingezet op goede verbindingen te voet en te fiets met aansluitend openbaar vervoer. Het doel is om daarmee de automobilititeit te beïnvloeden en vooral te beperken. Daarnaast zetten we in op autodeling.
194	VVD	Rijswijk Buiten: waarop baseert men de aantallen sociale huur in dit overzicht? En hoe verhouden die aantallen sociale huur zich tot een sluitende GREX?	136	In het bestemmingsplan is 10% sociale huur opgenomen. In de 7e Herziening van de grondexploitatie is hiermee een sluitende grondexploitatie aangeboden.

bijlagen

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
87	GL	Waarom is er voor gekozen om alleen verschillen boven de € 100.000,- toe te lichten?	145	De BBV schrijft voor dat aanmerkelijke verschillen worden toegelicht. Het gaat er hierbij om de belangrijkste ontwikkelingen weer te geven en te toe te lichten.
151	BVR	E-laadpalen. De visie van het college met betrekking tot het realiseren van elektrische laadpalen is nog niet droog terwijl deze wildgroei alweer wordt ingehaald met de komst van auto en vrachtwagens die worden voortbewogen door waterstof. Kunt u hiervoor een visie ontwikkelen zodat er ook in Rijswijk tankmogelijkheden komen. Binnenkort wordt op de Binckhorst het eerste tankstation in gebruik genomen terwijl het aanbod van waterstofauto's zal gaan toenemen. Zo nee, waarom niet?	156	Wij zijn bezig met het opstellen van beleid m.b.t. elektrische laadpalen. We houden u op de hoogte van de voortgang.
159	BVR	Bewaakte fietsenstalling. Ondanks bewaking zal diefstal niet uit te sluiten zijn. Wordt de stalling voorzien van camerabewaking teneinde het onveilige gevoel van de gebruikers te verminderen en diefstal en vernieling te beperken?	156	Evaluaties in binnen- en buitenland concluderen keer op keer dat cameratoezicht nauwelijks effect heeft op (gewelds)criminaliteit en overlast. Ook achteraf blijken camerabeelden zelden iets op te leveren en het ongewenste gedrag zich te verplaatsen (buiten het beeld). Tegelijkertijd kost camerabewaking veel geld (aankoop, installatie, onderhoud, iemand om de beelden te bekijken). De tijden van de bewaakte, bemenste, fietsenstalling worden voorzien van de eerste tot de laatste trein zodat voor forenzen voldoende veilig gevoel zal zijn.
260	RB	Eenmalige investering van €150.000 vanuit Rijswijkse kas en aanvraag bij de MRDH voor inrichtingskosten. Vraag: Is de aanvraag geaccepteerd? En of akkoord bevonden bij de MRDH? Is er geïnformeerd bij het Rijk voor subsidie? Het Rijk : https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4494606/miljoen-eninvestering-om-mensen-op-de-fiets-te-krijgen 245 miljoen euro is er beschikbaar. Is de €150.000 uit Rijswijkse kas wel nodig?	156	De aanvraag is geaccepteerd. Tegenover een subsidie dient een eigen bijdrage te staan.

261	RB	Door derde partijen wordt € 9,4 miljoen geïnvesteerd, welke partijen?	158	De Metropoolregio Rotterdam Den Haag investeert als derde partij (via subsidie) in het project. Met MRDH en Den Haag en Provincie Zuidholland wordt gezocht naar een derde partij die kan investeren vanuit mobiliteit en/of verstedelijkingsdoelen.
181	VVD	Wat houdt het “ opwaarderen van probleemstraten” in? en welke zijn dit?	159	De probleemstraten zijn benoemd in het rapport "Juiste boom op de juiste plek - Groen in balans". Aan de hand van concrete normen voor overlast (afstand tot de gevel e.d.) is bepaald in welke straten de overlast door bomen dermate ernstig is dat verwijdering van bomen gewenst is. De straten worden bij name in het rapport genoemd.
262	RB	Wanneer er problemen ontstaan mbt kruising Beatrixlaan en PR Irenelaan worden er verkeersaanpassingen uitgevoerd. Geraamde kosten €210.000,- 50% met een maximum van €105.000,- is voor rekening vastgoedeigenaren. Vraag: Waar en wanneer is dit afgesproken, hoe komt u aan dit bedrag? Waarom de keus 50%? Waarom geen 100% naar de vastgoedeigenaren? Graag een onderbouwing hoe u tot deze afspraak bent gekomen.		Met de ontwikkelaar van de HBG locatie zijn reeds in 2017 anterieure afspraken gemaakt over verhaal van kosten, n.l. dat zij 100% van de toen gemaakte kosten zouden betalen (conform AOK, met een maximum). Ook is afgeproken dat als 2 jaar na oplevering zou blijken dat er nog verkeersproblemen waren, zij daarvan 50% zouden betalen. Op basis van actuele inzichten is duidelijk geworden dat niet het kruispunt Irenelaan/Beatrixlaan aanpassing behoeft, maar de opstelstrook Beatrixlaan/Generaal Spoorlaan als gevolg van een andere, geoptimaliseerde ontsluitingsstructuur. Over deze wijzigingen worden (aanvullende) contractuele afspraken gemaakt met de vastgoedeigenaren. We vertalen de financiële gevolgen in de eerstvolgende halfjaarrapportage. Bij kostenverhaal gelden ook altijd de beginselen van proportionaliteit en toerekenbaarheid.
88	GL	Wanneer gaat het college haar werkprogramma met de raad delen?	161	Er is geen collegewerkprogramma om te delen met de raad.

89	GL	<p>Transformatie Wilhelminapark: deze toelichting gaat m.n. in op wat is geweest. Zou u een toelichting kunnen geven op wat komen gaat?</p>	162	<p>Abusievelijk is de oude (2019) tekst blijven staan. Dit is de tekst die er had moeten staan is: De komende jaren wordt het Wilhelminapark getransformeerd tot een gevarieerder en beter bereikbaar park, dat ruimte biedt aan een grotere verscheidenheid aan activiteiten. Er wordt geïnvesteerd in de groene kwaliteit van het park, de fiets- en wandelpaden worden verbeterd, er wordt ruimte gecreëerd voor een horecavoorziening, sport- en spelvoorzieningen worden gerealiseerd, beelden worden geplaatst en natuureducatie en voorlichting wordt gestimuleerd. In 2020 wordt de entree van het park verbeterd. Centraal in het park wordt een boulevard gecreëerd die plaats biedt aan evenementen en sport en spel. De horecavoorziening wordt gerealiseerd en er wordt een begin gemaakt met de beeldenroute. De natuur- en milieueducatie (waarin de Natuurtuin een centrale rol speelt) wordt met behulp van een actieve groep vrijwilligers voortgezet.</p>
152	BVR	<p>Vervanging luchtfoto's. Jaarlijks moet er 20.000 euro worden geïnvesteerd in luchtfoto's . Kunnen deze foto's niet worden vervangen door foto's afkomstig van Google earth? Zo nee, waarom niet?</p>	163	<p>Nee, de nauwkeurigheid van de Google Earth foto's zijn onvoldoende scherp om nauwkeurige metingen in te kunnen verrichten</p>
153	BVR	<p>Vervanging audiovisuele apparatuur Raadzaal. Een ton uitgeven voor nieuwe apparatuur en deze meeverhuizen? Hoewel de apparatuur zeker niet optimaal werkt, kan die het toch nog even uitzingen tot aan de verhuizing? Er is immers zojuist een voorziening aangeschaft om elektronisch te stemmen. In de nieuwe raadzaal kan dan gekozen worden voor aanschaf van nieuwe apparatuur.</p>	164	<p>De huidige apparatuur is aan het einde van de levensduur. Verschillende onderdelen, zoals de geluidsinstallatie, laten nu al gebreken zien en kunnen niet 2 jaar wachten voor vervanging. Vooral software technisch dient vervanging plaats te vinden. De huidige apparatuur is gebaseerd op verouderde software waarvoor geen updates meer worden geleverd. Dit betekent dat het systeem zeer kwetsbaar is in geval van een defect. Dit brengt het risico met zich mee dat ad hoc een suboptimale oplossing gevonden moet worden. Na een marktconsultatie is gebleken dat binnen de gevraagde investering de apparatuur kan worden vervangen. De apparatuur zal meeverhuizen naar het nieuwe stadhuis.</p>
195	VVD	<p>Rijswijk Buiten: in hoeverre speelde en speelt verkeersveiligheid een dwingende rol bij de vormgeving van de wijk?</p>	166	<p>Verkeersveiligheid is een belangrijk uitgangspunt bij het inrichten van de wijk</p>

90	GL	Implementatie omgevingswet: in 2017 gestart en vanaf 2018 bouwen we hier op voort”. Wat is er in 2019 tot nu toe gedaan?	167	In 2019 is een aantal nulmetingen afgerond, en zijn uitvoeringsplannen opgesteld (met de uitvoering waarvan is begonnen) met de stappen die moeten worden gezet om per 1-1-2021 te kunnen voldoen aan de dan geldende wet- en regelgeving. We oefenen met het opstellen van een Omgevingsplan, de organisatie wordt via bijeenkomsten meegenomen in de komst van de Omgevingswet, en op het gebied van ICT werken we aan de aansluiting op de nieuwe landelijke voorziening die er gaat komen en is de aanbesteding voor een nieuw vergunningensysteem gestart. Verder bedden we het gedachtengoed van de Omgevingswet (bijvoorbeeld Participatie en Integraler Werken) in in andere ontwikkelingen in de organisatie. Verder overleggen we met enige regelmaat met de raads werkgroep over de Omgevingswet in zijn algemeenheid, maar ook over de positie van de Raad bij het inwerking treden van de Omgevingswet.
91	GL	Actieplan klimaatadaptatie: wordt hier klimaatadaptatie bedoeld? Wanneer in 2019 kunnen we dit actieplan verwachten? Of is dit hetzelfde als het uitvoeringsplan klimaatadaptatie dat in 2020 moet komen?	167	We gaan starten met een risicodialoog met de samenleving over de thema's. Op basis daarvan wordt, ook in overleg met de raad, besloten welke maatregelen we gaan nemen.